

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА НОВА ЦРЊА
-Скупштина општине-
БРОЈ: 003765442 2026 08607 002 000 060 107-9
ДАНА :24.09.2026. године
Н О В А Ц Р Њ А

На основу члана 10. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС, бр 30/18), члана 32. Закона о локалној самоуправи („Сл.гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 – др.закон, 101/2016 – др.закон, 47/2018 и 111/2021 – др.закон), члана 17. Закона у управљању миграцијама („Службени гласник бр. 107/2012) и члана 41. став 1. тачка 4. Статута општине Нова Црња („Службени лист општине Нова Црња“, број 9/08, 16/12, 16/15 И 2/19), Скупштина општине Нова Црња, на седници одржаној дана 24.09.2026. године доноси:

**ОДЛУКУ
О ДОНОШЕЊУ
ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА
У ОПШТИНИ НОВА ЦРЊА
ЗА ПЕРИОД 2026.-2029.ГОДИНЕ**

Члан 1.

Овом одлуком доноси се Локални акциони план за управљање миграцијама у Општини Нова Црња за период од 2026.-2029. године.

Члан 2.

Саставни део ове Одлуке је Локални акциони план за управљање миграцијама у Општини Нова Црња за период од 2026.-2029. године.

Члан 3.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Нова Црња.

**ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ НОВА ЦРЊА
Владимир Бракус**

ОПШТИНА НОВА ЦРЊА

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УПРАВЉАЊЕ
МИГРАЦИЈАМА
У ОПШТИНИ НОВА ЦРЊА
ЗА ПЕРИОД 2026.-2029.ГОДИНЕ**

Општина Нова Црња, јун 2026. године

САДРЖАЈ

УВОД. 3

Уводна реч председника општине..... 3

Шта је локални акциони план за управљање миграцијама..... 5

Закључак скупштине општине Нова Црња о усвајању Локалног акционог плана за управљање миграцијама за период 2026-2029 годину..... 9

Захвалност учесницима у процесу израде локалног акционог плана..... 10

РЕЗИМЕ..... 11

ПОГЛАВЉЕ 1 Основни подаци о општини..... 12

ПОГЛАВЉЕ 2 Подаци о мигрантима у Општини Нова Црња..... 22

ПОГЛАВЉЕ 3 Анализа ситуације и закључци..... 30

ПОГЛАВЉЕ 4 Приоритетне циљне групе..... 37

ПОГЛАВЉЕ 5 Општи и специфични циљеви..... 39

ПОГЛАВЉЕ 6 Активности – задаци за реализацију Локалног акционог плана..... 41

ПОГЛАВЉЕ 7 Ресурси / Буџет..... 50

ПОГЛАВЉЕ 8 Аранжмани за примену..... 50

ПОГЛАВЉЕ 9 Праћење и оцена успешности..... 52

Уводна реч председника општине

Поштовани суграђани,

Током ратних сукоба деведесетих година, на територију општине Нова Црња су у континуитету долазиле избеглице и прогнани из бивших југословенских република Словеније, Хрватске и Босне и Херцеговине, још од половине 1991. године. Локална самоуправа је формирањем Штаба за збрињавање избеглица, именовањем повереника за избеглице, формирањем прихватних и колективних центара уз ангажовање свих локалних релевантних институција, Црвеног крста, Центра за социјални рад, свих школа, Дома здравља, локалних предузећа и других, сарадњом са покрајинским и републичким надлежним институцијама, најинтезивније са Комесаријатом за избеглице, и сарадњом са међународним хуманитарним организацијама, предузимала бројне активности на прихвату, збрињавању и додели различитих врста помоћи, да нашим сународницима који су пронашли привремено уточиште у општини Нова Црња, олакша врло тежак egzистенцијални положај и бројне проблеме на које су наилазили. Током и по завршетку бомбардовања 1999. године у општину Нова Црња је дошло и преко 150 интерно расељених лица са Косова и Метохије.

Близу 3.500 људи, који су напустили своје домове, је током предходних тридесетак година стално или повремено боравило у општини Нова Црња а процена је да се њих око 400 определило да трајно остане у нашој општини.

Локална самоуправа је предузимала низ мера усмерених ка унапређењу квалитета живота својих грађана, а међу њих спадају формирање Савета за миграције и активности дефинисане Локалним акционим плановима. До сада донета три Локална акциона плана и циљеви постављени у њима су реализовани, а у многим сегментима и премашени, а општина Нова Црња је тиме помогла у решавању стамбеног питања и економском оснаживању породица из ове популације и тиме допринела њихој интеграцији.

Сматрамо да је овај документ логичан наставак општег, стратешког приступа локалне самоуправе развоју Општине и доношење и успешно спровођење Локалног акционог плана за управљање миграцијама у општини Нова Црња за период 2026.- 2029. година, даће допринос даљој реализацији општих стратешких опредељења локалне самоуправе.

Израдом локалног акционог плана за период 2026.- 2029. година, створени су услови да се проблеми решавају плански у складу са идентификованим потребама корисника, на основу доброг познавања и дефинисања приоритетних потреба и постојећих ресурса. Да би се овај начин рада одржао, разradio и унапредио, неопходно је развијати капацитете институција и организација које су саставни део система социјалне политике или се баве проблемима од значаја за живот ове категорије становништва. Обзиром на ограничена буџетска средства којима Општина Нова Црња располаже, јасно и прецизно су утврђени приоритетни правци деловања, а активности усмерене ка дефинисаним циљним групама и корисницима услуга. Основ за решавање питања чини партнерство Локалне самоуправе, Комесаријата за избеглице и миграције, локалних и републичких јавних институција и донатора окупљених на заједничком задатку.

Изражавамо спремност општине Нова Црња да реализује циљеве из Локалног акционог плана за управљање миграцијама у општини Нова Црња, у току планираног периода како би се смањило свеукупно друштвено сиромаштво и повећао ниво социјалне укључености у живот локалне заједнице.

Захваљујем свим актерима који су учествовали у креирању овог плана и уверен сам да ће он послужити свим заинтересованим и одговорним институцијама, организацијама и појединцима да појачају своје активности и постигну још боље резултате

Председник општине Нова Црња
Драган Даничић

СКРАЋЕНИЦЕ

ЕУ	- Европска Унија
ИОМ	- Међународна организација за миграције
ИПА	- Инструмент претприступне помоћи
ИРЛ	- Интерно расељена лица
ЈЛС	- Јединица локалне самоуправе
КИРС	- Комесаријат за избеглице Републике Србије трансформисан у Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије
ЛАП	- Локални акциони план
МЗ	- Месна заједница
НСП	- Новчана социјална помоћ
МРСП	- Министарство рада и социјалне политике
НВО	- Невладина организација
НСЗ	- Национална служба за запошљавање
НХЦ	- Новосадски хуманитарни центар
ОСИ	- Особе са инвалидитетом
РЗС	- Републички завод за статистику
СДФ	- Српски демократски форум
СДЦ	- Швајцарска агенција за развој и сарадњу
УН	- Уједињене нације
УНХЦР	- Високи комесаријат Уједињених нација за избеглице
ХЦИТ	- Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију
ЦЗСР	- Центар за социјални рад
SWOT	- Strengts, Weaknesses, Opportunities, Treats (снаге, слабости, могућности, препреке)

Шта је Локални акциони план за управљање миграцијама

Локални акциони план (у даљем тексту ЛАП) представља оперативни план за унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, као и економских мигрантима, дијаспори и жртвама трговине људима. У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица**¹ је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може, или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.

Статус избеглице у Републици Србији, Комесаријат за избеглице и миграције регулише у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10).

Интерно расељена лица² су она које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.

Повратници по Споразуму о реадмисији³ су лица која су добровољно или присилно враћена из држава у којима су неосновано боравила (одбијен захтев за азил, истекла виза) у земље порекла, на основу потписаног споразума о реадмисији између Европске заједнице и Републике Србије.

Споразум између Републике Србије и Европске уније о реадмисији лица која незаконито бораве који је ступио на снагу 01. јануара 2008. године уговорне стране су регулисале процедуру повратка особа које не испуњавају или више не испуњавају услове за улазак или боравак на територији државе уговорнице.

Спречавање нелегалних миграција и прихват и интеграција повратника по основу Споразума о реадмисији су један од улова за стављање Републике Србије на Белу шенген листу.

У циљу испуњавања својих обавеза Влада Републике Србије усвојила је Стратегију реинтеграције повратника по онову Споразума о реадмисији 13. фебруара 2009. године („Службени гласник РС”, број 15/09). Усвојен је и Акциони план за спровођење

Стратегије реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији за период 2009. и 2010. године.

Тражилац азила – странац који је поднео захтев за азил на територији РС о којем није донета правноснажна одлука (у складу са Законом о азилу и привременој заштити).

Лица која су добила азил – лица која имају право на боравак и заштиту које има странац којем је, одлуком надлежног органа, одобрено право на уточиште или супсидијарну заштиту. Уточиште - право на боравак и заштиту које се даје избеглици на територији РС за кога надлежни орган утврди да оправдано страхује од прогона у држави порекла или држави уобичајеног боравишта. Супсидијарна заштита - заштита коју РС одобрава странцу који би у случају повратка у државу порекла или државу уобичајеног боравишта био изложен трпљењу озбиљне неправде и који не може или који се због такве опасности не жели ставити под заштиту те државе. Привремена заштита је заштита која се одобрава одлуком Владе у случају масовног прилива расељених лица која се не могу вратити у државу свог порекла или државу уобичајеног боравишта.

Мигранти у потреби без утврђеног статуса су лица која немају регулисан статус на територији Републике Србије, који су ушли из суседних земаља а пореклом су из ратом захваћених подручја Блиског Истока и Африке. Не задржавају се на територији Републике Србије и немају намеру да затраже азил. Циљна одредишта су им, углавном, земље Европске Уније. У складу са појачаним приливом миграната, Влада Републике Србије је 18. јуна 2015. године основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова коју чине министри пет ресорних министарстава, укључујући представника Комесаријата за избеглице и миграције. Радна група је формирана са задатком да прати, анализира и разматра питања мешовитих миграционих токова у Републици Србији са посебним освртом на проблеме у овој области, даје анализе стања и предлоге мера за решавање уочених проблема и усклађивање ставова надлежних државних органа и других организација и институција које се баве питањем мешовитих миграционих токова.

Имајући у виду велику флукуацију миграната у потреби чији статус није решен као и чињеницу да постоје индиције и могућност да се у наредном периоду њихово присуство може очекивати и на територији Општине Нова Црња, потребно је да се предузму мере у складу са одлукама које донесу надлежне институције.

Првенствено је потребно јачање капацитета за унапређење квалитета живота у локалној средини кроз опремање смештајног простора, простора за информативне, едукативне, спортске и здравствене услуге као и спровођење неопходних активности на јачању толеранције и отклањања предрасуда и страха кроз развој комуникације и дијалога.

Економски мигрант – лица која траже посао, јесу запослена или су била запослена у месту које је више или мање удаљено од места његовог становања. Радник мигрант може обављати посао унутар граница сопствене државе, а може одлазити на рад у друге земље.

Циркуларна миграција - привремено и обично понављајуће кретање лица између матичне области и области дестинације, обично у сврху запослења. Она представља устаљени образац мобилности становништва, било да се ради о међудржавној или рурално-градској.

Дијаспора - Према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1), дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и из региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству.

Жртве трговине људима - свако физичко лице подвргнуто трговини људима. Трговина људима је врбовање, превоз, пребацивање, предаја, продаја, куповина, посредовање у продаји, скривање или држање другог лица, уз примену силе или претње, довођењем у заблуду или одржавањем у заблуди, злоупотребом овлашћења, поверења, односа зависности, тешких прилика другог, задржавањем личних исправа или давањем или примањем новца или друге користи, у циљу експлоатације његовог рада, принудног рада, вршења кривичних дела, проституције или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачења, употребе у порнографске сврхе, успостављања ропског или њему сличног односа, ради одузимања органа или дела тела или ради коришћења у оружаним сукобима. (у складу Кривичног законика)

Србија се још увек налази у центру изузетно интензивних и динамичних мешовитих миграционих токова у региону Западног Балкана и даље ка земљама западне Европе. Током овог периода, ситуација је еволуирала од ванредне кризе, која је захтевала хитно збрињавање миграната у транзиту, до оне дуготрајније природе где се све већи број ових људи налази у ситуацији продуженог боравка у Србији. Такво стање рађа плодно тле за експлоатацију миграната од стране организованих криминалних група и индивидуалних починилаца. У таквим ситуацијама линија разграничења између кријумчарења миграната и трговине мигрантима често постаје нејасна. Оно што је неспорно јесте да су за ублажавањеризика од трговине људима за потенцијалне жртве међу мигрантским становништвом и решавање њихових потреба неопходни усклађен и координисан приступ, као и успостављање сарадње различитих институција, како оних на централном, тако и оних на локалном нивоу.

У овом документу под процесом **локалног акционог планирања** подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене, значајне за живот ових лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода.

Стратешки оквир ЛАП-а одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним у сету докумената донетим на националном и локалном нивоу а од значаја су за управљање миграцијама. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај ЛАП узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне којису у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја миграната овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални акциони план доноси се на период од 4 година.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја миграната у општини Нова Црња, заснива се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- **Локални** – спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;

- **Партиципативан** – укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса и осталим побројаним групама миграната;
- **Утемељен** на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама заунапређење положаја миграната као и примајуће заједнице;
- **Прилагођен** ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној променикојој се тежи;
- **Савремен** - користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- **Одговоран** - подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса прикупљања и анализе основних податка о положају миграната у општини, коришћени су следећи извори: резултати анкете са потенцијалним корисницима и састанци са локалним актерима, статистички подаци укључујући податке пописа из 2011 и 2022.г.; различити извештаји и документи као што су подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, повереника за избеглице и миграције у општини Нова Црња, Црвеног крста Нова Црња, локалних невладиних организација и удружења, извештаји Министарства унутрашњих послова и Комесаријата за избеглице и миграције Р Србије, као и подаци са терена доступни поверенику за избеглице и Савету за управљање миграцијама.

Процес израде Плана спроведен је у трећем кварталу 2023 године.

У складу са Чланом 12. Закона о управљању миграцијама формиран је локални Савет за управљање миграцијама (у даљем тексту: Савет за миграције) ради обављања саветодавних послова у вези са управљањем миграцијама на територији општине Нова Црња.

Савет за миграције чине представници/це локалне самоуправе као носиоци процеса и формални доносиоци овог документа, укључујући повереника за избеглице и институције система које се на локалном нивоу баве питањима миграција.

Улога и надлежност Савета је да:

- прати и извештава Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије као и органе управљања Општине о миграционим кретањима на територији Општине;
- предлаже програме, мере и планове активности ради ефикасног управљања миграцијама;
- координира радом органа на локалном нивоу чији је рад значајан за област управљања миграцијама;
- пружа податке од значаја за израду стратешких докумената из области миграција, размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- активно учествује у изради и иновирању Локалног акционог плана, дефинише коначни текст документа и предлаже га органима управљања на усвајање;
- обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратника и миграната;

- примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- планира праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана;
- унапређује сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке;
- предузима друге послове у области управљања миграцијама на територији општине у складу са Законом о управљању миграцијама.

На прикупљању података радили су: повереник за избеглице општине Нова Црња, организација Црвеног крста Нова Црња, Центар за социјални рад општине Нова Црња, Општинска управа општине Нова Црња, а све у сарадњи са члановима Савета за миграције.

¹ (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² http://www.articleworld.org/index.php/Displaced_person

³ Prema Sporazumu o readmisiji s EU, povratnik je lice koje ne ispunjava ili više ne ispunjava važeće uslove za ulazak, boravak ili nastanjenje na teritoriji države članice EU, ukoliko je dokazano ili ako je moguće na osnovu podnetih prima facie dokaza verodostojno pretpostaviti da je to lice državljanin Srbije.

Захвалност учесницима

у процесу локалног акционог планирања

У изради Локалног акционог плана за управљање миграцијама у општини Нова Црња за период 2026-2029. година, учествовали су чланови Савета за миграције општине Нова Црња и Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије.

Подршку за израду локалних акционих планова за управљање миграцијама Комесаријат је обезбедио у оквиру пројекта “Јачање капацитета и партнерства за управљање миграцијама у Србији”, за који је средства обезбедила Влада Швајцарске, посредством Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC) и Међународне организације за миграције (ИОМ).

Чланови Савета за миграције општине Нова Црња су:

1. Драган Даничић, председник општине Нова Црња
2. Дејан Стојсновић, заменик председника општине Нова Црња
3. Ненад Керлета, начелник ПС Нова Црња
4. Младен Будовић директор Дома здравља
5. Љиљана Ковачевић, директор Центра за социјални рад Нова Црња
6. Зорица Степановић, Повереник за избеглице
7. Владимир Зечевић, волонтер Црвеног крста
8. Невенка Миланков, запослена у Одељењу за привреду и локално економски развој Општинске управе општине Нова Црња

Улога Савета за миграције општине била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке свим категоријама;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Сарађује са члановима пројектног тима у изради ЛАПa и ажурно доставља све податке од значаја за документ;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћења и оцењивања успешности примене локалног акционог плана;

Захваљујемо се свим члановима Савета за миграције, Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије на стручној подршци у изради документа, као и свим другим организацијама, институцијама и групама, које су биле укључене у процес израде.

Сажетак

Локални акциони план за управљање миграцијама у општини Нова Црња за период 2026 – 2029. године је документ који изражава наставак дугорочног опредељења општине да побољша услове живота и могућности за интеграцију у локалну заједницу.

Овим документом се утврђују општи и специфични циљеви везани за решавање проблема свих набројаних врста миграната.

Локални акциони план (ЛАП) је усмерен према свим особама које су биле изложене присилним миграцијама, егзистенцијалним потешкоћама и другим разлозима, због којих су напустиле место свог предходног пребивалишта, а желе да живе на територији општине.

Полазећи од анализе потреба миграната на територији општине а у складу са националним стратешким опредељењима дефинисан је један Општи циљ.

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ, повратника по споразуму о реадмисији и миграната:

Кроз свеобухватно управљање миграцијама створити услове за испуњавање секторских циљева као што су: побољшање социјалног положаја, заштита права избеглих, интерно расељених лица, повратника и миграната, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање негативних ефеката одлива становништва

На основу овако постављеног општег циља, формулисани су следећи специфични циљеви који су релевантни за остваривање општег циља у периоду од 2026-2029.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

1. До краја 2029. године у складу са демографском политиком општине, тј. у циљу ублажавања негативних ефеката одлива становништва, трајно решити стамбено питање за најмање 10 породица избеглих, ИРЛ, повратника као и осталих из категорије миграната, који не живе у својим кућама, откупом најмање 10 одговарајућих сеоских кућа са окућницом и доделом пакета грађевинског материјала за адаптацију предметне сеоске куће.
2. До краја 2029. године. трајно решити стамбено питање за најмање 20 породица избеглих, ИРЛ, повратника, кроз доделу пакета грађевинског материјала за извођење радова на властитом стамбеном објекту ради побољшања услова становања или за завршетак започете градње на недовршеном стамбеном објекту.
3. До краја 2029. године у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције и другим донаторима обезбедити средства за економско оснаживање кроз доходне

активности, самозапошљавање за најмање 20 породица избеглица, ИРЛ, повратника као и осталих из категорије миграната, и кроз сарадњу са Националном службом за запошљавање, Саветом за запошљавање општине Нова Црња, покрајинским Секретаријатима и невладиним организацијама укључити избеглице, ИРЛ и повратнике у актуелне програме преквалификације, доквалификације, јавних радова и самозапошљавања и тиме им побољшати могућности запошљавања

4. До краја 2029. године омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима До краја 2027. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Нова Црња, креирањем базе података и мреже потенцијалних повратника из дијаспоре ради јачања економског развоја општине.
5. До краја 2029. године повећати ниво свести о проблему трговине људима као облика модерног ропства, организацијом најмање 4 трибине са темом превенције трговине људима намењених најширој јавности и-или државним и невладиним представницима који раде са групама под ризиком.

Процењује се да ће за реализацију Локалног плана у периоду 2026 - 2029. године бити укупно потребно да се издвоји око 4 милиона РСД из локалног буџета, а из донаторских средстава и других извора планирано је да се обезбеди око 40 милиона РСД.

ПОГЛАВЉЕ 1. Основни подаци о општини

1.1. Административни и географски положај

Општина Нова Црња се налази се у север-североисточном делу Србије, односно источном делу Војводине уз границу са Румунијом, односно Европском Унијом, са којом је повезана међународним граничним прелазом Српска Црња. Административно, Општина припада средњо-банатском управном округу и простире се на 273 km^2 на којој живи нешто више од 9.000 становника. Спада у ред мањих општина у Србији и Војводини, а граничи се са општином Кикинда на западу, општином Житиште на југу и делом на истоку, док је на западу и делом на северу, граница Општине истовремено и државна граница према Румунији.

Општину Нова Црња образује општински центар Нова Црња, и 5 насељених места: Александрово, Војвода Степа, Радојево, Српска Црња и Тоба.

Главна одредница положаја је близина границе са Румунијом до које се са територије Општине стиже државним путем IB реда. Удаљеност општинског средишта Нове Црње од неких значајнијих центара је следећа:

- Зрењанин: 44 km
- Темишвар (Румунија): 62 km
- Нови Сад: 95 km
- Београд: 112 km

1.2. Кратак историјат Општине

Историјат Општине, односно њених насељених места је сличан историјату других мањих општина широм Војводине. Карактеристичан је по бројним колонизацијама и миграцијама становништва (праћених честим променама назива насеља), као и технолошког и административног прилагођавања у одређеном временском тренутку.

Данашњи административни центар општине, насељено место **Нова Црња**, почело је да се развија 2-3 km југозападно од данашње локације, на делу пустаре Бузитово, по којој је првобитно и названо. Тада, 1792. год., је велепоседник Чекоњић довео прву групу досељеника, коју су чинили кметови Мађари, да би преузели део обрадивог земљишта на тридесетогодишњу отплату. Касније се назив мења у Мађар Црња који је због доминантно мађарског живља, задржан до 1922. год., када је након проширења насеље преименовано у Нова Црња. Још пре Првог светског рата село је добило жупу, вођена је матична књига рођених, саграђена је прва школска зграда, као и црква. Такође су изграђене две зграде општине, ископан је први атарски бунар, пуштена је у саобраћај железничка пруга, изграђен је и парни млин, а били су формирани ватрогасно друштво и кредитна банка. Овако успешан развој насеља прекинут је Првим светским ратом. После завршетка рата, аграрном реформом, становницима Нове Црње није додељено земљиште, а положај сиромашних радника постао је све тежи. Застој у развоју насеља и привреде траје и током Другог светског рата.

Насељено место **Српска Црња** старо је више од 600 година и у својој дугој историји врло често је мењала структуру становништва. У њој су од 1373. год. до данас, досељавали, живели и одлазили Срби, Мађари, Румуни, Немци, Роми и други народи. Седам већих и три мање колонизације до сада само су допуњавале број становика јер се Српска Црња од свог постанка до данас, никада није расељавала. У великој битци, која је на овом простору вођена 1696. год. између аустроугарске војске и Турака, село је скоро потпуно уништено. За релативно кратко време ово насеље је поново обновљено српским живљем. У XVIII веку немачка етничка заједница је формирала нови део насеља под називом Немачка Црња. Српска Црња је кроз своју историју носила бројне називе и то: Старо Селиште, затим Черња, Црна Греда, па Олеш или Олаш, и коначно Српска Црња. Ту се, између осталих мање или више значајних личности, 1832. год. родио великан српске књижевности, сликар и изузетни родољуб Ђура Јакшић.

Александрово припада групи новијих насеобина. Формирало га је колонизовано становништво након Првог светског рата, након доношења Уредбе из 1920 год., на основу које је додељивано земљиште за насељавање добровољцима из Великог рата. Први становници су били углавном Личани и мањим делом Банаћани из његовог источног дела. Насеље је првобитно (1922. год.) понело име Александрово, да би 1943. год. било преименовано у Банатско Александрово, како се звало до 1947. год. када мења име у Велике Ливаде. Распадом СФРЈ, насељу се 1992. год. враћа првобитно име Александрово.

Насеље **Војвода Степа** почело је да се формира 1922. год. када су приспеле прве породице досељеника из Херцеговине и Лике, а касније и из Црне Горе и других делова Баната. Карактеристична је и група досељеника названа оптанти, који су етнички Срби који су до формирања Краљевине СХС живели у пограничним областима Мађарске и Румуније. Како

су ове области, након утврђивања нових граница припале поменутиим земљама, они су се изјаснили за промену држављанства и повратак у матичну земљу.

Радоево се први пут помиње још 1334. год. под именом Петерда, која се налазила два километра северно од данашње локације. Насеље је било окружено водом и сматра се да је то било српско насеље. Становништво се бавило претежно сточарством и ловом. Каснијим исушивањем земљишта земљорадња је постала све важнија делатност. Становништво је боравило у земуницама делимично укопаним у земљу, где су владали изузетно лоши услови. Претпоставља се да је досељавање новог становништва, Срба и Румуна, започето 1768. год., а да је ново насеље, на новој локацији формирано 1770/71. год. Из поштовања према грофу Кларију који је иницирао ово насељавање, досељеници су насеље назвали Кларија. Почетком XIX века досељава се и 20 племићких породица из Хрватске. Своје садашње име село Радоево је добило после Другог светског рата, 1947. год.

Према историјским подацима, **Тоба** је настала у XVIII веку. Од зачетка првог насеља до 1848. год. читава територија чинила је велику самосталну пустару под називом Велика Тоба. Временом овом насељу се прикључују још четири околна мајура. Године 1869. год. насеље је припадало Торонталској жупанији, општини Жомбољ, и било је насељено мађарским и немачким живљем. Значајнији јавни објекти подигнути су у насељу од 1811. до 1928. год. Најстарија зграда је бивша зграда општинског одбора, сада месне канцеларије. Затим следи изградња католичке цркве. Сви остали јавни објекти подигнути су после Првог светског рата.

1.3. Општи подаци о становништву

Према последњем Попису из 2022. год. укупан број становника општине Нова Црња, је износио 8.264, што је у односу на 2011. год. представљао пад од чак 1.958 становника. Ово је било знатно више у поређењу са просеком на нивоу средњобанатске области (9,88%), а нарочито у поређењу са нивоом АП Војводине (4,87%) и просеком на нивоу Републике Србије (3,52%). Недвосмислено је да ови подаци указују на забрињавајућу чињеницу о депопулацији Општине!

Табела 1.3.: Кретање броја становника у Новој Црњи и насељеним местима Општине, према спроведеним пописима до 2022. год.

Насеље	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	2022.
Нова Црња	3.185	3.310	3.317	2.911	2.739	2.326	1.861	1.491	1.108
Александрово	4.564	4.615	4.034	3.406	3.061	2.870	2.665	2.124	1.835
Војвода Степа	2.832	3.076	2.857	2.518	2.032	1.812	1.720	1.366	1.116
Радоево	2.869	2.915	2.595	2.230	1.872	1.541	1.385	1.059	770
Српска Црња	8.220	7.977	7.376	6.001	5.467	4.885	4.383	3.664	3.092
Тоба	1.499	1.489	1.401	1.232	1.099	818	691	518	343
УКУПНО:	23.169	23.382	21.580	18.298	16.2700	14.252	12.705	10.222	8.264

Извор: РЗС, Становништво-упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991 и 2002. и Попис становништва, домаћинства и станова у Републици Србији 2011.: Први резултати

Напомене:

- Подаци за 1991. и 2002. год. су преузети на основу методологије из 2002. год.
- Подаци за 2011. и 2022. год. су преузети из пописа становништва

Просечна старост становника у општини Нова Црња, према подацима за 2020. год. је виша у односу на републички ниво (43,42 године), а значајно виша у односу на ниво покрајине (43,09 године), док је мања у односу на средњобанатску област (43,74) и износи 43,44 године. Индекс старења становништва у Општини је виши само у односу на АП Војводину (139,5), али је зато нижи у односу на Републику Србију (144,7) и средњобанатску област (147,9), и износи 143,8.

Очекивано трајање живота деце рођене 2018-2020. год. у општини Нова Црња је у случају мушке деце 68,2 година, а женске 76,1, што је у случају мушке деце мање (69,7), а у случају женске деце више (75,9) него на нивоу средњобанатске области, у оба случаја је мање него на нивоу АП Војводине (мушка деца 70,9 а женска деца 76,9), док је ова разлика још већа на нивоу Републике Србије (мушка деца 71,4 а женска деца 77,2).

У општини Нова Црња изражена је депопулација становништва. Посматрано са аспекта густине насељености, као једног од опредељујућих критеријума за дефинисање мреже насеља, уочава се њена прилична неравномерност. Укупан број становника на целокупном подручју општине бележи константан пад, иако се темпо депопулације у односу на претходне пописне године унеколико смирује.

Мере за сузбијање депопулације које спроводи општина:

- Новчана накнада за прворођено дете;
- Бесплатан превоз ђака (средње школе) итд.
- Помоћ родитељима деце која полазе у први разред
- Откуп кућа за младе који желе да остану, или да се врате да живе на селу преко Министарства за бригу о селу

Према Попису из 2011. год., од укупног броја становника Општине, Срби чине око 67,39%, Мађари око 17,71%, Роми око 9,89%, док су остале националне припадности заступљене у знатно мањем проценту. Треба напоменути да је релативно значајан удео оних који се нису изјаснили (2,06%).

1.4. Карактеристике локалне самоуправе

Општина Нова Црња је конституисана 1960. год. Седиште локалне самоуправе налази се у Новој Црњи, на адреси ЈНА број 110. У Општини је у службеној употреби српски и мађарски језик.

Органи општине Нова Црња су: Скупштина општине, Председник општине, Општинско веће и Општинска управа. Скупштина општине има 25 одборника.

Извршни органи општине су: Председник општине и Општинско веће.

Председник има заменика и помоћника. Општинско веће броји 7 чланова, а председник Општинског већа је председник Општине.

Општинска управа образује се за вршење управних послова у оквиру права и дужности Општине и одређених стручних послова за потребе Скупштине општине, Председника општине и Општинског већа. Општинска управа општине Нова Црња образована је као јединствени орган и њоме руководи Начелник општинске управе. У оквиру Општинске управе образују се основне унутрашње организационе јединице за вршење сродних послова и Кабинет председника општине као посебна организациона јединица. У општинској управи је систематизовано 43 радна места.

Основне унутрашње организационе јединице у Општинској управи општине Нова Црња су: Одељење за привреду и локално економски развој у оквиру кога је формирана ужа унутрашња организациона јединица-Служба за инспекцијске послове, Одељење за финансије и буџет у оквиру којег је формирана ужа унутрашња јединица - Служба за рачуноводство и Одељење за општу управу, заједничке послове и јавне службе.

Кабинет председник општине је посебна организациона јединица која се образује за обављање саветодавних и протоколарних послова, послова за односе с јавношћу и административно-техничких послова који су значајни за рад председника општине.

Буџет општине Нова Црња се у протеклом периоду кретао на начин приказан у следећој табели.

Табела 1.4.1.: Кретање буџета Општине у периоду 2015. до 2021. год.

Година	Планирани буџет (10 ⁶ РСД)	Реализовани буџет (10 ⁶ РСД)	Процењени број становника	Реализовани буџет <i>per capita</i> (РСД)
2015.	554	346	9.713	35.622
2016.	473	368	9.581	38.409
2017.	520	399	9.421	42.352
2018.	666	530	9.278	57.124
2019.	577	447	9.149	48.858
2020.	474	400	9.033	44.282
2021.	563	425	Н.д.	Н.д.

Извор: Општинска управа општине Нова Црња и РЗС

Табела 1.4.2.: Фискални капацитет Општине у периоду 2015-2020. год

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Укупно остварење фискалних облика изворних прихода у 000 РСД	190.655	209.334	209.750	260.728	271.218	239.582
Број становника (процењен)	9.713	9.581	9.421	9.278	9.149	9.033
Приход по глави становника у 000 РСД	19.629	21.848	22.264	28.102	29.645	26.523

Извор: Одељење за финансије и буџет ОУ Нова Црња и РЗС

Општина Нова Црња спада у ред општина које су минимално финансијски задужене. Званична Интернет презентација Општине је на адреси: www.novacrnja.rs/sr/

1.5. Економски развој

1.5.1. Опис тренутне ситуације

Већ дужи низ година општина Нова Црња се налази међу јединицама локалних самоуправа које спадају у трећу групу развијености, што значи да се на њеној територији остварује БДП у распону 60-80% од републичког просека.

Становништво општине Нова Црња је према подацима из 2020. год. претежно ангажовано у прерађивачкој индустрији (19,37%), а значајан удео има и пољопривредна делатност (19,16%), као стална али и додатна делатност. Према заступљености других привредних делатности значајан удео имају трговина на велико и мало и поправка моторних возила (14,71%), образовање (11,07%), државна управа и обавезно социјално осигурање (9,78%), здравствена и социјална заштита (5,33%), као и саобраћај и складиштење (3,78%). Остале делатности су заступљене са појединачним уделом испод 3%.

Табела 1.5.1 : Упосленост и кретање нето примања у периоду 2016-2020. год.

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Број запослених	1,514	1,524	2,162	2.185	2.185
Број незапослених	1,658	1,501	1,339	1,188	1.175
Просечна нето зарада (у РСД)	37,675	39,450	43,645	47,640	51.543
Разлика нето зараде у Општини и средњобанатској области (у РСД)	-3,170	-3,649	-3,108	-3,239	-3.720
Разлика нето зараде у Општини и АПВ (у РСД)	-6,971	-6,765	-3,450	-4,325	-5.643
Разлика нето зараде у Општини и РС (у РСД)	-8,422	-8,443	-6,005	-7,279	-8.530

Извор: Агенција за привредне регистре и РЗС

Када се посматра кретање броја привредних друштава и предузетника у периоду 2016-2020. год. Општина је имала њихов смењујући раст и пад. Релативни баланс у нето броју нових предузећа може да укаже на опадање економског развоја Општине, што се у дубљим анализама може повезати и са релативно ригидним пословним окружењем. Кретање броја привредних субјеката у општини Нова Црња може се представити посредством следеће табеле.

Табела 1.5.2.: Кретање броја привредних друштава и предузетника у Општини

Врста	Привредна друштва			Предузетници		
Година/Статус	Активни	Новоосновани	Брисани	Активни	Новоосновани	Брисани
2016.	54	1	1	135	21	27
2017.	55	4	2	133	12	14
2018.	70	2	1	139	23	17
2019.	65	4	9	134	13	19
2020.	68	4	1	135	22	20

Извор: Агенција за привредне регистре и РЗС

Најзначајнијих 10 послодаваца у приватном сектору на територији Општине су: Фабрика уља „Банат“ АД (Нова Црња), Српско Руска трговинска кућа ДОО (Српска Црња), BioStar KD (предузеће за производњу воћа - Војвода Степа), Раца ДОО (предузеће за пољопривредну производњу – Српска Црња), ЗЗ Пласт (земљорадничка задруга - Српска Црња), Перутнина Птуј Топико АД (фарма живина - Српска Црња), Gomex ДОО (малопродajни објекат - Српска Црња), Mehler protective system doo (специјализована текстилна производња), И.П.Д „Липа“ ДОО (прерада дрвета и производа од дрвета - Српска Црња), П.П. „CAIRNWELL“ (предузеће за трговину зрнастим производима, семњем и храном за животиње - Српска Црња).

- **Пољопривреда**

Када се посматра **пољопривреда**, општина Нова Црња у 2023. год. користи око 22.388 *ha* као оранице и баште, које даје одличну основу за организацију ратарске пољопривредне производње.

Табела 1.5.3.: Коришћена пољопривредна површина (само пољопривредна газдинства) у *ha*

	Број пољ. газд.	Коришћено пољ. земљ.	Оранице и баште	Воћњаци	Виногради	Ливаде и пашњаци
2012.	1.605	22.639	22.211	187	7	123
2018.	1.271	22.335	21.971	166	3	123
2023.	1.480	22.388	22.103	194	6	22

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2022 и Анкета о структури пољопривредних газдинстава 2023

Општина Нова Црња поседује 2.406,3163 *ha* пољопривредног земљишта у државној својини. Земљорадничке задруге представљају потенцијал за оживљавање пољопривреде, рурални и локални економски развој и омогућавају смањење миграција из сеоских подручја. Удео пољопривредног становништва у Општини је 42,2%.

Пољопривредно земљиште је у својини индивидуалних газдинстава и пољопривредних предузећа, од којих је велики број приватизован. Упркос изузетно тешкој ситуацији у којој се налазе сеоске земљорадничке задруге, које су у стечају, и које у својини имају одређене површине пољопривредног земљишта, исте нису организоване у складу са потребама малих и средњих газдинстава те је неопходно подржати иницијативе за формирање задруга у срединама где не постоје или не функционишу. Према подацима из 2020. год., највећа површина пољопривредног земљишта је под житима, 16.048 *ha*, под индустријским биљем налази се засејано 5.187 *ha*, под крмним биљем 697 *ha*, под шећерном репом 213 *ha*, поврћем, бостаном и јагодама 37 *ha*, махунаркама 7 *ha*, кромпиром 3 *ha*, а 19 *ha* чине остали усеви и угари.

Према подацима РЗС из 2018. год., највећи приноси су од пшенице и кукуруза. Принос од пшенице је 29.449 тона, од чега је 7.173 тона принос од привредних друштава и задруга, а 22.276 тона од породичних газдинстава. Принос од кукуруза је 43.727 тона, од чега је 5.195 тона од привредних друштава и задруга, а 38.532 тоне од породичних газдинстава. Подаци о продаји и откупу изабраних производа пољопривреде за 2018. гофд у Општини су: пшеница 18.829 т, кукуруз 20.977 т, млеко 1.753 т, јабуке 1.962 т.

У општини Нова Црња приметна је недовољна покривеност површина изграђеним системима за наводњавање пољопривредних усева и вишегодишњих засада. Према подацима из 2018. год. наводњава се укупно 157 *ha*, од тога 34 *ha* оранице и баште а 123 *ha* воћњаци.

Земљорадничке задруге представљају потенцијал за оживљавање пољопривреде, рурални и локални економски развој и омогућавају смањење миграција из сеоских подручја. На територији Општине налазе се две регистроване задруге, ЗЗ “Пласт” Српска Црња и ЗЗ „Полет“, Александрово. Поред њих, а према подацима из 2020. год. на територији Општине регистровано је укупно 1.641 пољопривредно газдинство. Просечно коришћено пољопривредно земљиште по пољопривредном газдинству је 14,11 *ha*.

Вишегодишњи засади. У општини Нова Црња воћњаци и виногради су симболично заступљени (око 0,1 % укупне површине). Укупна површина под воћњацима је 200 *ha*, од

тога на 157 ha су плантажни а на 43 ha екстензивни воћњаци. Под виноградима је свега 7 ha, од тога 1 ha чине сорте за вино са географским пореклом, 2 ha сорте за јело и остале 4 ha. У сектору воћарства, на територији Општине Нова Црња најбројнији су засади под јабуком и то 62 ha, затим шљивом 48 ha, крушком 27 ha, кајсијом 22 ha, вишњом 18 ha, под лешницима 12 ha, орасима 7 ha, брескве 1, купине 1, остало 2 ha. На територији општине послује предузеће “БИОСТАР” Војвода Степа, које се бави производњом и извозом воћа.

Поред ратарства као доминатног облика пољопривредне производње, у одређеној мери је заступљено и **сточарство**, али далеко испод потенцијала које Општина има у овој области. У оквиру сточарства доминира узгој свиња, затим следи млечно говедарство, а остали облици производње су заступљени у мањој мери. У Општини не постоји кланица која би била заинтересована за подстицање производње меса, док у делу млечног говедарства, присутни су са откупним местима велика привредна друштва од којих највећи удео откупа имају А.Д. „Имлек“, Београд и Д.О.О. „Дукат“, Палић.

Табела 1.5.4.: Број газдинстава и грла стоке према типу производње, у 2018. год.

Врста	Број грла	Број газдинстава
Условно грло	3.607	641
Музне краве	862	63
Остале краве	270	9
Говеда	3194	127
Биволи	0	0
Крмаче	347	180
Свиње	3907	434
Овце	3196	117
Козе	129	28
Коњи	81	17
Магарци	8	2
Бројлери	11. 689	23
Кокошке носиље	5.343	272
Живина	24.435	407
Кунјићи	121	14
Нојеви	0	0

Извор: РЗС, Анкета о структури пољопривредних газдинстава 2023..

Трансфер знања и информација. Пољопривредна стручна служба Зрењанин, поред својих редовних активности, преко своје пољопривредне саветодавне службе, коју чине саветодавци из области ратарства и повртарства, сточарства, заштите биља и агроекономије пружају потпуно бесплатно стручне савете и информације о техничко-технолошким, комерцијално-тржишним, организационим и другим аспектима пољопривредне производње. Савети месних заједница организују обуке, предавања и радионице на теме у области пољопривреде за које пољопривредници током године покажу највише интересовања. Предавања се организују у сарадњи са пољопривредном стручном службом Зрењанин и другим институцијама.

- **Туризам**

Туристичком делатношћу у Општини се бави Туристичка организација општине Нова Црња – ТООНЦ. По питању дестинација, на територији Општине постоји неколико алтернативних и мање познатих туристичких дестинација, али ипак довољно специфичне и јединствене локације које својом лепотом и историјом привлаче туристе из разних делова Србије, па чак и суседних земаља.

Од јавних објеката који представљају својеврсну градитељску баштину, могу се издвојити верски објекти. На територији општине Нова Црња налази се 8 цркава, које су у делу верских установа детаљније описани. Такође, поред верских објеката општина Нова Црња може да истакне и следеће културно историјске објекте: Кућа Ђуре Јакшића у Српској Црњи – Спомен музеј, Дворац Нојхаузен - „Каштел“ у Српској Црњи, Споменик Ђури Јакшићу – Српска Црња.

У општини Нова Црња организују се бројне манифестације, као што су: Липарске вечери – Дани Ђуре Јакшића (Српска Црња), Боемски дани (Српска Црња), Дани Војводе Степе (Војвода Степа), Дани духовности – меморијал Владимир Миланков (Српска Црња), Перкелт од петла –на старински начин (Нова Црња), Кифлијада (Александрово), Питијада – од лудаја и јабука (Нова Црња), Дани села у сусрет одсељених Новоцрњана (Нова Црња), Традиционални дочек Деда мраза (Нова Црња), У сусрет жетви под Александровачким храстовима (Александрово), Штрудлијада (Српска Црња), Мото скуп (Српска Црња), Дечије Липарске вечери (Српска Црња), Фестоклагија (Радојево), Сусрет Топчана (Тоба), Фестивал дечијег сценског стваралаштва (Српска Црња), Кишобран за двоје (Српска Црња), Фестивал ратног и патриотског филма (Српска Црња), Шворц фестивал (Радојево). Међутим са изузетком Липарских вечери и Ђуриних боемских дана, остале манифестације немају већи туристички значај.

Путем **манифестационог туризма**, општина Нова Црња може да истакне своју најмаркантнију вредност - родну кућу и музеј великог српског романтичарског сликара и песника Ђуре Јакшића у Српској Црњи. Њему у част, одржавају се Ђурини боемски дани и Липарске вечери, манифестација посвећена културном и уметничком стваралаштву чија традиција је дужа од 50 година. Ова манифестација се налази у календару манифестација и на републичком и на покрајинском нивоу и траје увек између 5 и 7 дана.

За развој **ловног и риболовног туризма**, у општини Нова Црња постоје одређени предуслови, као што су: једна од богатијих и опремљенијих ловишта у Војводини, традиционална препознатљивост појединих ловачких манифестација (пролећни лов срница, летњи лов препелице, грлице, гугутке и голуба гривнаша), рибњаци и канали погодни за риболов, активна ловачка и риболовачка удружења и др. Ипак, постојећи потенцијали нису ни приближно искоришћени у туристичке сврхе.

По питању **сеоског туризма**, Општина такође има одређене претпоставке за његов развој. Пре свега, ту се мисли на могућност комбиновања здраве животне средине, шаролике домаће гастрономије и богатог културно-историјског и етнографског наслеђа. Међутим, за ово су неопходна велика средства, али и припрема домицилног становништва за промену своје основне делатности.

Када је реч о туризму, незаобилазно питање је и оно у вези сас **смештајним капацитетима**. На територији Општине налазе се само два јавна смештајна објекта и то: Ловачки дом у Новој Црњи са 10 лежаја, као и реновирани Ловачки дом у Војвода Степи са апартманима за укупно 10 особа. Каштел у Српској Црњи је под заштитом државе, те у њему више нису дозвољене угоститељске услуге. Ови податаци довољно говоре о једној озбиљној и свеобухватној туристичкој понуди Општине. Ипак, разматра се могућност прављења спортског еко кампа са бунгаловима, али за сада је то само идеја.

Што се тиче **инфраструктуре** која би могла да се искористи у туристичке сврхе свакако да треба споменути следеће: отворени базен у Српској Црњи, као и отворени и затворени

објекти спортске рекреације, међу којима су и тениски терен на шљаци, трим стаза у парку „Менош“ и спортска хала, све лоцирано у Српској Црњи.

- **Култура**

Народна библиотека „Ђура Јакшић“ са седиштем у Српској Црњи основана је 1964. године и бави се библиотекарском делатношћу и организовањем културних и едукативних програма и манифестација. Поред централне библиотеке у Српској Црњи, она има оgranке у Александрову, Војводи Степи, Новој Црњи и Радојеву. Укупан број корисника библиотеке је 939.

Назив седишта/огранка	Број корисника
Библиотека „Ђура Јакшић“, Српска Црња	423
Библиотека „Бранислав Нушић“, Александрово	182
Библиотека „Алекса Шантић“, Војвода Степа	132
Библиотека „Бранко Радичевић“, Радојево	67
Библиотека „Јожеф Атила“, Нова Црња	135
Укупно:	939

Извор: Народна библиотека „Ђура Јакшић“, Српска Црња

- **Здравство**

За пружање примарне здравствене заштите надлежан је Дом здравља у Српској Црњи. Брига о здрављу становништва општине Нова Црња води се на примарном нивоу у оквиру Дома здравља са седиштем у Српској Црњи у чијој надлежности је пет здравствених амбуланти које су распоређене у Радојеву, Војвода Степи, Тоби, Новој Црњи и Александрову.

Посебна здравствена заштита пружа се деци и особама женског пола те у седишту Дома здравља Српска Црња функционишу Диспансер за заштиту жена и Дечији диспансер.

У циљу побољшавања здравствене заштите грађана одлуком Скупштине општине Нова Црња у Дому здравља организују се и редовни бесплатни специјалистички прегледи.

- **Цивилни сектор**

-Црвени крст-

Црвени крст **Нова Црња** је хуманитарна, независна, непрофитна и добровољна организација основана за територију општине Нова Црња почетком седамдесетих година, мада је први пут регистрована 27.11.1984.године. Саставни је део Црвеног крста Војводине и Црвеног крста Србије.

Црвени крст Нова Црња има положај организације која помаже надлежним органима општине Нова Црња у хуманитарној области.

Црвени крст Нова Црња има за циљ (Мисију) : да олакшава људску патњу, са задатком да пружа помоћ угроженим лицима у случају ратних сукоба, природних, еколошких или других несрећа ради спасовања угрожених живота и здравља људи и ширењу знања о Међународном хуманитарном праву и у случају стања потреба за социјалном заштитом и збрињавањем, као и са задатком превентивног деловања и просвећивања грађана у области здравствене и социјалне заштите и унапредјења хуманитарних вредности друштва.

Највећи изазов за Црвени крст Нова Црња био је 1991.године, када су се појавиле прве избеглице из БиХ, када није постојао Комесаријат за избеглице и када је те људе требало

сместити у породице и збринути. Хуманост грађана новоцрњанске општине се тада показала на делу, јер су у своје куће примали сасвим непознате људе, који су избегли због ратних сукоба у БиХ.

Следећи тренутак провере организације десио се 1995.године почетком «Олује», када је требало оснивати прихватне центре, обезбедити смештај и исхрану великом броју људи који су непрестално долазили протерани из Хрватске. Многобројне породице су се раздвојиле у избегличким колонама те је и служба тражења имала доста посла да све људе евидентира и да ради на спајању породица.

Од 1991.год. до 2000.године растао је и број социјално угрожених грађана општине, тако да је огромна количина помоћи пристизала у општину за разне категорије корисника и на месечном нивоу је дељена. У то време је преко 20% становника општине добијало помоћ Црвеног крста, што значи сваки пети становник општине. Огромним залагањем запослених и волонтера, сви послови су на време, веома успешно и професионално одрађивани, што су показале и многобројне контроле рада ове организације.

Црвени крст Нова Црња поред својих многобројних активности, организује и разне едукације за децу предшколског узраста, ученике основне и средње школе. Између осталих едукација, организује и едукације из области **трговине људима**. Едукације су прилагођене узрасту и спроводе их сертификовани млади волонтери. Обзиром да ЛАП обухвата и ову категорију, можемо рећи да се превенција трговине људима већ ради и то дужи низ година и да има ресурса да се настави ова активност.

ПОГЛАВЉЕ 2. Подаци о мигрантима на територији општине Нова Црња

1.Подаци о избеглицама, интерно расељеним лицима, повратницима по основу споразума о реадмисији

У општини Нова Црња, према подацима Републичког завода за статистику Републике Србије на попису становништва спроведеном 2011. године на територији општине Нова Црња живи укупно 10.272 становника. Општина има велики број избеглица а изузетно мали број интерно расељених лица. Прве избеглице су на општине дошле 1991. године из Хрватске, а током 1992. године и из БиХ. Процес континуираног доласка избеглица трајао је све до краја 1996 године. Из Републике Хрватске дошло је око **1.200** избеглица (од чега у „Олуји“ 1995. године око **1.000** прогнаника). Ништа мањи број избеглица није избегао ни из БиХ тако да се број избеглих из БиХ креће исто око **1.000**. Последњи талас доласка избеглица је уствари долазак лица са КиМ који су у статусу интерно расељених лица. Њихов долазак је кренуо у току НАТО бомбардовања, март 1999. године, а траје и данас. На територији општине Нова Црња евидентирано је **98** ИРЛ. Према подацима из базе података Повереништва за избеглице и миграције, кроз општину/град је прошло **2.200** избеглица и **100** ИРЛ.

ПОДАЦИ ИЗ 1999.ГОД.

ИНТЕРНО РАСЕЉЕНА ЛИЦА

0-7г	8-14г	15-18г	19-65г	Више од 65г	укупно
14	14	2	56	3	89

ИЗБЕГЛИЦЕ ИЗ БИХ

0-7г	8-14г	15-18г	19-65г	Више од 65г	укупно
28	29	19	227	31	334

ИЗБЕГЛИЦЕ ИЗ Р ХРВАТСКЕ

0-7г	8-14г	15-18г	19-65г	Више од 65г	Укупно
46	52	36	298	79	511

УКУПАН БРОЈ ИЗБЕГЛИЦА И ИРЛ 1999.ГОДИНЕ = 934

ПОДАЦИ ИЗ ЛАП-а 2009-2013

Укупан број избеглих, прогнаних и интерно расељених лица					422	100%
БРОЈ ИЗБЕГЛИЦА И ИРЛ ПО МЕСТИМА СТАНОВАЊА						
СРПСКА ЦРЊА	ВОЈВОДА СТЕПА	РАДОЈЕВО	ТОБА	АЛЕКСАНДРОВО	НОВА ЦРЊА	УКУПНО
109	71	52	17	156	17	422

Животна доб избеглих и ИРЛ						
До 17 година живота	18 – 30 година	31 – 40	41 – 50	51 – 60	61 – 70	Преко 71. године живота
59	69	61	71	70	54	38
У к у п н о : 422						

Број деце до 18 година избеглих и ИРЛ	
Српска Црња	16
Радојево	10
Војвода Степа	6
Тоба	3
Александрово	20
Нова Црња	4
У К У П Н О	59

Закључци:

- Један о општим проблема општине Нова Црња је негативан природни прираштај и миграциони процеси на релацији село – град, како домицилног становништва, тако и избеглих, ИРЛ, што се може видети из података са пописа становништва:

	Пре доласка избеглих и ИРЛ	Са избеглим и ИРЛ	Са избеглим и ИРЛ	Са избеглицима и ИРЛ
Број становника општине	1991.год	2002.год	2011.год	2022.год
	14.252	12.705	10.465	8.264

- У општини Нова Црња изражен је проблем незапослености, који погађа, како избегла лица, ИРЛ, тако и домицилно становништво. Овај проблем постао је још израженији престанком рада шећеране и неколико пољопривредних комбината и текстилних погона, као и све мањим приливима инвестиција у привреду.
 - Незапослени избеглице, ИРЛ у локалној заједници нису били обухваћени ниједним пројектом Националне службе за запошљавање (НСЗ-а) за преквалификацију или самозапошљавање;
 - Изражен степен депопулације становништва;
 - Неадекватан смештај – куповина јефтиних, али старих и оронулих кућа;
 - Статус имовине избеглих и ИРЛ на подручјима бивших република СФРЈ и Косова и Метохије још увек је нерешен;
 - Висок степен сиромаштва међу избеглицима, ИРЛ, као и међу домицилним становништвом;
 - Пасивност избеглица, ИРЛ и повратника у локалној заједници у односу на сопствене проблеме који се исказује кроз непостојање свести о самоорганизовању (удружења избеглица и ИРЛ не постоје).
-
- **1996 год.**- Укупан број избеглих лица износио је 977.
 - **2000 год.**-Број ИРЛ износио је 97.
 - **2001 год.**- Укупан број избеглих и интерно расељених лица износио је 679.
 - **2004 год.** - Укупан број избеглих и интерно расељених лица износио је 258, од чега 202 избегла и 56 ИРЛ
 - **2016 год.** – Укупан број избеглих из Р Хрватске и БиХ је 371, од чега је 302 са укинутим статусом, 12 у статусу избеглица, а 62 ИРЛ.
 - **2023 год.** – Укупан број избеглих из Р Хрватске и БиХ је око 300, само 1 особа у статусу избеглице и 62 ИРЛ

Препоруке:

- Решавати стамбено питање избеглих и ИРЛ куповином сеоских кућа са окућницом за породице које су још увек подстанари, или вишегенерацијске породице, младе које желе да се осамостале и остану да живе у општини;
- Пакетима грађевинског материјала помоћи породицама избеглих, ИРЛ и повратника који већ поседују старе куће да побољшају стамбене услове;
- Пројектима запошљавања и самозапошљавања помоћи породицама избеглих, ИРЛ, повратника да обезбеде себи егзистенцију. Обзиром да је општина Нова Црња

пољопривредно подручје и да се већина избеглих и ИРЛ тиме бавила у земљи порекла, акценат би био на пројектима везаним за ову област.

- Подстаћи их и помоћи им да се организују у удружења и задруге, како би заједничким наступом на тржишту остварили боље резултате и лакше пласирали своје производе;
- Уложити напоре да се створи боља инфраструктура - остварити бољу повезаност са већим центрима у близини општине, већи број радних места, побољша мрежа здравствене доступности, створе спортски и културни садржаји који би окупљали младе, што би вероватно утицало на опредељење младих да остану да живе или да се врате на село, као и људи из дијаспоре;

На територију општине Нова Црња у претходном периоду није дошла већа група лица повратника по Споразуму о реадмисији. Према подацима из децембра 2016.године, укупно је евидентирано 26 лица повратника, од којих је 7 породица. Ова лица се по уласку на територију Републике Србије углавном шаљу у места где им је било забележено последње пребивалиште или у колективне центре предвиђене за њихов прихват одакле ће се даље збрињавати. Такви центри нису предвиђени на територији општине. Уколико се у наредном периоду појави велики прилив повратника по Споразуму о реадмисији у Србију, па самим тим и на територију општине, решавање проблема ове категорије лица је обухваћено циљевима Локалног акционог плана за период 2024. – 2027. година.

Колективни центри

Колективни центар је формиран 1995. године, доласком великог броја прогнаних људи из Р. Хрватске у „Олуји“. Налазио се у баракама код шећеране и у њему је било смештено 98 лица. Расељен је 1998.године. Један број породица из колективног смештаја је добио на коришћење стамбене јединице у првоизграђеном избегличком насељу у Радојеву. Неколико породице је остало да живи у приватном смештају у општини Нова Црња, а неколико је отишло у трећу земљу. Свега пар и то старијих лица је пресељено у друге колективне смештаје.

Неформална насеља

У општини Нова Црња није постојало, а не постоји ни сада ниједно неформално насеље.

Регионални програм стамбеног збрињавања

Општина Нова Црња се укључила у Регионални стамбени пројекат и то:

- Подпројекат 2 - Грађевински материјал за 8 избегличких породица за адаптацију и доградњу куће
- Проширење подпројекта 4 – Куповина 5 куће
- Проширење подпројекат 8 (За породице које су остале испод црте у проширењу подпр.4) – куповина 2 куће

Тражиоци азила и мигранти у потреби без утврђеног статуса

У великој мери, због свог стратешког и геополитичког положаја, Западни Балкан је постао битна тачка на једној од главних миграторних рута на путу ка ЕУ. Током 2015. године, државну границу Србије прешло је више од пола милиона миграната са Блиског Истока, Азије и Африке, готово тридесет пута више у односу на целу 2014. годину. Чињеница да је

од тог броја укупно поднето мање од 700 захтева за азил, говори да жељена дестинација миграната није Србија, већ државе чланице Европске уније. Овакав развој ситуације ствара притисак на институције које се баве управљањем миграцијама како у организационом тако и у финансијском погледу јер управљање миграцијама представља комплексан процес који захтева планско и организовано поступање, као и координисан приступ и континуирану сарадњу свих релевантних органа. Одређен број тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса присутан је на територији општине свакодневно због близине границе Р Румунијом. Може се очекивати да ће ова лица бити свакодневно присутна на територији општине обзиром на интензивне радове на припреми капацитета за смештај тражиоца азила.

Не може се јасно утврдити колико миграната у потреби без утврђеног статуса прошло кроз општину Нова Црња.

2. Досадашње активности на територији општине у односу на избегла, интерно расељена лица и повратницима по Споразуму о реадмисији

Општина се брине о избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима на законом прописан начин и преко институција које су за то надлежне, а то су: Повереништво за избеглице и миграције општине које води административне и друге послове, Црвени крст, Центар за социјални рад –Нова Црња, здравствене службе, просветне службе и НВО.

Црвени крст и активности у збрињавању избеглица - навести најзначајније

Основне карактеристике:

- Хуманитарна, непрофитна и добровољна организација-саставни део Црвеног крста Војводине и Црвеног крста Србије;
- Помоћни орган власти у хуманитарној сфери;
- Непрофитни сектор и могућност финансирања активности, програма и пројеката од донација;
- Законске обавезе кроз јавна овлашћења, здравствени и социјални програми и активности, који произилазе из циљева и задатака Међународног покрета Црвеног крста.

Потребе и интереси кључног актера:

- Допринос смањењу броја социјално угрожених;
- Допринос у оснаживању социјално угрожених лица као и избеглих и ИРЛ кроз реализацију специфичних програма и пројеката.

Капацитети кључног актера:

- Искуство и дугогодишња традиција;
- Могућност обезбеђења донација кроз систем Националног друштва ЦКС и МП ЦКЦП;
- Људски ресурси-кадровски потенцијали професионалаца и мреже волонтера;
- Могућност ангажовања материјално-техничких ресурса ЦКС у одговору на несреће.

Мотив кључног актера:

- Допринос трајном решавању проблема избеглих и ИРЛ.

Повереништво свој рад у целости заснива на законским прописима, међународним конвенцијама и инструкцијама и упутствима Комесаријата за избеглице и миграције. Повереништво има дугогодишње искуство и знања у овој области и директно се бави решавањем многих проблема ових људи, како административних, тако и личних. Основни

послови Повереништва су послови на изради предлога решења о признавању и укидању избегличког статуса, евиденција промене адреса боравка, припремање предмета за израду нових избегличких легитимација и дупликата изгубљених или уништених, израда прелога закључака о исправци грешака у личним подацима, упис и евиденција лица расељених са КиМ и све промене везане за њихов статус, издавање разних потврда и уверења. Повереништво је по инструкцијама Комесаријата организовало и спроводило све пописе избеглица и интерно расељених лица као и регистрацију за бирачке спискове, па чак и учествовало у самом спровођењу избора. У свим својим активностима Повереништво је имало подршку и помоћ локалне самоуправе.

Повереништво за избеглице у пружању што комплетније и ефикасније помоћи корисницима активно сарађује са Центром за социјални рад Нова Црња.

Центар за социјални рад "Нова Црња" Нова Црња поступајући по Закону о социјалној заштити и на лични захтев странке је избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима омогућио коришћење следећих права:

- Смештај у установе социјалне заштите
- Новчану социјалну помоћ
- Једнократна новчана помоћ
- Увећана једнократна помоћ
- Накнадни упис личног имена

Дом здравља активно је учествовао у пружању медицинске помоћи за време дешавања егзодуса, а касније је организовао ванредне здравствене прегледе избеглица.

3. Трендови и миграције

Од евидентираних лица у избегличкој популацији извешан број избеглих лица се успешно интегрисао, услед дужине миграцијског стажа, образовања и других околности. Општина је представљала примамљиву дестинацију за ову популацију те се велики број лица настанио.

Број лица која су укинула статус ради регулисања пребивалишта износи 302. Унутар избегличке и расељеничке популације миграције трају и данас у погледу промене места боравка како у општини тако и на територији целе Републике Србије. Евидентиран је податак да је са територије отишло избеглих: 314 и ИРЛ: 62, а дошло је избеглих: 2200 и ИРЛ:103. Напомиње се да се изнете бројке односе само на промене регистроване у Повереништву не представљају потпун и до краја поуздан податак.

Податак о умрлим лицима са избегличким статусом, која су преминула на територији општине, такође није могуће установити тачно, пошто родбина преминулих лица не одјављује избегличке легитимације надлежном органу, те се иста воде још као живи.

Највећи проблем је радни ангажман појединих припадника ибегличке и расељеничке популације, као и повратника по Споразуму о реадмисији. За поједине је евидентан и проблем необразовања, психофизичких болести, и сл.

Почетком септембра 2015. године, Влада Републике Србије је усвојила **План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба**. План реаговања дефинише мере, активности, људске, финансијске и друге ресурсе неопходне за пружање ургентног смештаја мигрантима и неометаног приступа њиховим правима. План дефинише и обавезе и улогу јединица локалне самоуправе у смислу управљања мешовитим миграцијама на својој територији.

На пољу збрињавања избеглих и ИРЛ, до сада је урађено:

Год.	Назив пројекта	Донатор / партнер	Учешће општине/града
1997.	Пуна изградња 16 кућа – избегличко насеље Радојево	УНХЦР, СДЦ КИРС	грађевинско земљиште, комплетна инфраструктура – прикључци за ел. енергију, воду, телефон, улична стаза
1998.	Самоизградња 20 стамбених јединица у Александрову	УНХЦР, СДЦ КИРС	грађевинско земљиште, комплетна инфраструктура – прикључци за ел. енергију, воду, телефон, изградња пута
2002.	Откуп једне куће у Српској Црњи	КИРС	без учешћа
2004.	Откуп 22 сеоска домаћинства на територији целе општине	СДЦ	Комплетна логистичка подршка и људски ресурси
2008.	Откуп једног сеоског домаћинства у Војвода Степи	Друштво румунско-српског пријатељства	без учешћа
2008/ 2009	Подела помоћи у грађевинском материјалу 29 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка и људски ресурси Средства оправдана
2009.	Доходовни пројекти за 6 корисника	ИНТЕРСОС	Комплетна логистичка подршка и људски ресурси
2009.	Откуп 6 сеоских домаћинстава на територији целе општине	УНХЦР, КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2009.	Подела помоћи у грађевинском материјалу за 6 породица избеглица	УНХЦР, КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2010.	Откуп седам сеоских домаћинстава за избеглице и ИРЛ	ИНТЕРСОС	Комплетна логистичка подршка и људски ресурси
2011/ 2012.	Доходовни пројекти за 23 породице	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2012.	Грађевински материјал за избеглице 13 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 10% износа средстава

2012.	Доходовни пројекти за избеглице 20 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 10% износа средстава Средства оправдана
2012.	Грађевински материјал за ИРЛ 11 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 10% износа средстава
2012.	Доходовни пројекти за ИРЛ 7 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 10% износа средстава Средства оправдана
2013.	Грађевински материјал за избеглице 18 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2013.	Доходовне активности за избеглице 16 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2013.	Куповина 8 сеских домаћинстава за избеглице	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2015.	Доходовне активности за 12 избеглица	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2017.	Доходовне активности за 12 Породица ИРЛ	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2017.	Куповина 2 сеска домаћинстава за избеглице	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа Средства оправдана
2017.	Куповина 3 сеоска домаћинстава за ИРЛ	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа Средства оправдана
2018.	Доходовне активности за 10 породуца избеглица	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа Средства оправдана
2018.	Подела помоћи у грађевинском материјалу за 5 породица избеглица	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа Средства оправдана
2018.	Куповина 2 сеоска домаћинстава за избеглице	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа Средства оправдана

2019.	Подела помоћи у грађевинском материјалу за 6 породица избеглица	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси Средства оправдана
2020.	Подела помоћи у грађевинском материјалу за 6 породица избеглица	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа Средства оправдана
2020.	Грађевински материјал за ИРЛ 2 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа Средства оправдана
2021.	Подела помоћи у грађевинском материјалу за 3 породице избеглица	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа Средства оправдана
2021.	Грађевински материјал за ИРЛ 3 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа
2022.	Грађевински материјал за ИРЛ 3 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресу Средства оправдана рси и 5% износа
2024.	Грађевински материјал за ИРЛ 3 корисника Подела помоћи у грађевинском материјалу за 3 породица избеглица	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа

ПОГЛАВЉЕ 3. Анализа ситуације и закључци

Ово поглавље обухвата четири врсте квалитативних анализа:

1. Преглед документације релевантне за питања и проблеме миграната
2. Анализу заинтересованих страна (локалних актера);
3. Анализу стања (техником SWOT анализе);
4. Анализу проблема са закључцима.

1.Преглед документације обухватио је неколико кључних међународних, националних и локалних стратешких докуманата релевантних за ову област као и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији и то:

Међународни оквир

- Конвенција УН о статусу избеглице (1951);
- Женевске конвенције које регулишу рад Црвеног крста (1949);
- Сарајевска декларација (2005.)
- Миграциони (Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
- Развојни (Трансформација нашег света: Агенда 2030 за одрживи развој)
- Водећи принципи Уједињених нација о интерном расељењу (1998/2004)
- Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Републике Србије („Службени гласник РС”, број 83/08)
- Европска конвенција за људска права (1950) – Савет Европе;

Национални законодавни оквир

- Закон о избеглицама („Службени гласник РС”, број 1/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/2002-одлука СУС и „Службени гласник РС”, број 30/2010);
- Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС”, број 107/2012);
- Закон о азилу и привременој заштити („Службени гласник РС”, број 24/2018);
- Закон о странцима („Службени гласник РС”, број 24/2018 и 31/2019);
- Закон о држављанству Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 90/07 и 24/18)
- Закон о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – Одлука УС РС 113/17 и 95/18 – Аутентично тумачење)
- Закон о Црвеном крсту Србије („Службени гласник РС”, број 107/2005);
- Закон о матичним књигама („Службени гласник РС”, бр. 20/09, 145/14 и 47/18)
- Закон о личној карти („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 36/11 и 53/21)
- Закон о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС”, број 87/11)
- Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/2011 и 117/2022-одлука УС);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 129/2007, 83-2014-др. Закон, 101/2016-др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон);
- Закон о дијаспори и Србија у региону („Службени гласник РС”, број 88/09);
- Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Европске заједнице о реадмисији лица која незаконито бораве („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 102/07);

Национални стратешки документи

- Национални план за интеграцију Републике Србије у Европску унију
- Стратегија за управљање миграцијама („Службени гласник РС”, број 59/2009);
- Стратегија о економским миграцијама Републике Србије за период 2021–2027. године („Службени гласник РС”, број 21/2020);
- Стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период од 2015. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 62/2015);

- Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији („Службени гласник РС", број 15/2009);
- Стратегија очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне државе и Срба у региону („Службени гласник РС", бр. 4/11 и 14/11);
- Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС", број 18/21-4 и 36/21);
- Стратегија супротстављања ирегуларним миграцијама у Републици Србији период 2018. до 2020. године („Службени гласник РС", број 105/2018);
- Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године („Службени гласник РС", број 23/2022);
- Национална стратегија социјалног становања („Службени гласник РС", број 13/2012);
- Стратегија одрживог опстанка и повратка на Косово и Метохију („Службени гласник РС", број 32/2010);
- Стратегија за родну равноправност 2021-2030
- Стратегија подстицања рађања 2018
- Национална Стратегија за младе 2015-2025
- Стратегија превенције и сузбијања трговине људима, посебно женама и децом и заштита жртава 2017-2022
- Стратегија развоја образовања у Србији до 2030. године,
- Стратегија превенције и заштите од дискриминације 2022-2030,
- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године („Службени гласник РС", број 85/14);
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Национална стратегија одрживог развоја (2008);
- Национални план акције за децу.
- План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба (2015. година)
- Одлука о пружању привремене заштите у Републици Србији расељеним лицима која долазе из Украјине "Службени гласник РС", бр. 36 од 18. марта 2022, 21 од 17. марта 2023. стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2014-2020)

На нивоу општине, релевантна планска и акциона документа су:

План развоја општине 2022-2030. година

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

Национална стратегија за управљање миграцијама дефинише планско и организовано управљање миграцијама пружањем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и ИРЛ, ефикасан и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника - грађана Републике Србије по споразуму о реадмисији.

Стратегија економских миграција Републике Србије – покрива низ тема у вези са феноменом економских миграција, њиховим управљањем, корелацијом миграција и развоја, као и улогом дијаспоре као покретача (локалног) развоја. Кључне циљне групе

су радно способно становништво, дијаспора, повратници из иностранства и странци различитих образовних профила. Општи циљ Стратегије је стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, јачање веза са дијаспором, подстицање повратних и циркуларних миграција, као и привлачење странаца различитих образовних профила.

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица дефинише основне правце деловања - обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана. Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

У складу са Планом реаговања у случају повећаног прилива миграната и у сарадњи са локалним Саветима за миграције, надлежне институције су обезбедиле неопходну помоћ на терену, отвориле додатне транзитне центре и идентификовале одговарајуће објекте за хитни смештај миграната. Локални савети за миграције су предузели све неопходне активности како би се створили услови за благовремено реаговање у случају да се већи број миграната дуже време задржава на територији њихове општине. Комесаријат за избеглице и миграције организовао је обуку општинских повереника за избеглице и миграције на тему прихвата и хуманитарног збрињавања миграната, како би се унапредила ефикасност представника локалних самоуправа у овој области за случај додатне ескалације броја миграната и потребе ангажовања додатног броја професионалаца на терену. Континуирана подршка актера на локалном нивоу је од изузетног значаја у решавању и превазилажењу мигрантске кризе. Управо овакав приступ и вертикална координација између централног и локалног нивоа власти допринели су бржем и организованијем одговору на тренутну ситуацију у погледу прилива миграната.

1. Анализа стања у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавања позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

	<u>Снаге</u>	<u>Слабости</u>
У	Политичка воља	Немогућност праћења кретања
Н	База података	мигрантске популације
У	Стручни људски ресурси	Недовољна заинтересованост
Т	Добро организован Центар за	друштвено - одговорних фирми
Р	социјални рад	Неорганизованост и неактивност
А	Сарадња локалне самоуправе са	корисника
Ш	Црвеним крстом	Неусклађеност школског образовног
Њ	Добри технички и	система са потребама
Е	администарствени капацитети	привреде(недостатак занатлија и
	Постојање информативног система	мајстора)
	Добра мрежа месних заједница	Неадекватна образовна структура
	Добра комуникација привредника	Недовољна информисаност шире
	и локалне самоуправе	локалне јавности по питањима
	Јаки капацитети и познавање	избеглих и ИРЛ популације, као и
	проблематике избеглица, ИРЛ и	осталих мигрантских група
	повратника	Депопулација и старење становништва;

	<u>Могућности</u>	<u>Препреке</u>
С	Подршка КИРС	Закон о локалној самоуправи (мале надлежности)
П	Могућност школовања на свим нивоима	Лоша законска позиција институција које се баве проблемима избеглица
О	Постојање Националних стратегија	Избеглице немају право на МОП
Љ	Релативно лако радно интегрисање	Незаинтересованост донатора за решавање проблема ове популације на територији општине
А	Приступ донаторским фондовима	Спора имплементација националних стратегија
Ш	Подизање свести о значају проблематике управљања миграцијама код већине актера у систему	Неизвесност у погледу развоја мигрантске кризе
Њ	Повратак високообразоване радне снаге и стручњака из иностранства.	
Е		

Најважнији закључци ове анализе су:

- Недовољно се користе стручни људски капацитети и недовољно искоришћавају могућности да се средства прибаве изван локалне средине. То је уско повезано са недостатком праксе успостављања партнерства између јавног и невладиног сектора. Пословни сектор је врло мало и незнатно укључен у решавање проблема локалне заједнице у целини, а самим тим и свих категорија миграната.
 - Неусклађеност школског образовног система и неадекватна образовна структура са потребама привреде отежава економски положај ове категорије и њихово запошљавање.
 - Искуство установа, невладиних организација и локалне самоуправе у припреми пројектних предлога и спровођењу пројеката отвара могућност добијања донаторских средстава која су неопходна за испуњење свих активности локалног акционог плана што би требало да допринесе превазилажењу препрека као што су неповољна политичка и економска ситуација у земљи.
 - Локална заједница има значајне капацитете за унапређење положаја различитих категорија миграната. Локална власт је отворена за сарадњу са свим релевантним факторима за решавање проблема у области управљања миграцијама, али као јединица локалне самоуправе зависи од опредељених средстава и ресурса које централна власт уступа општини за решавање ових проблема.
 - Пословни сектор је мало или никако укључен у решавање проблема локалне заједнице а самим тим и проблема и изазовима са којима се сусрећу мигранти.
 - Постоји могућност отпора локалног становништва уколико општина у већој мери подрже мигранте.
 - Пасивност избеглих, ИРЛ и повратника у локалној заједници у односу на сопствене потребе који се исказују кроз непостојање свести о самоорганизовању
 - Отежано располагање имовином у местима или земљама порекла.
2. **Анализом заинтересованих страна** идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја миграната и то:
- Крајње кориснике услуга (различите категорије миграната)
 - Кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници Локалног акционог плана за унапређење положаја миграната су:

- Избеглице
- Интерно расељена лица
- Повратници по основу споразума о реадмисији
- Тражиоци азила
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса
- Жртве трговине људима
- Економски мигранти
- Дијаспора

Општинска управа обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима у локалној заједници.

Повереништво за избеглице, као део општинске управе врши поверене послове у оквиру своје делатности и координацију различитих програма који се односе на помоћ избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима.

Кључни партнери локалној самоуправи су:

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије обавља послове који се односе на: Утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције, усклађивања пружања помоћи избеглицама од стране других организација, обезбеђивање смештаја избеглица, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и других међународних организација.

Центар за социјални рад, је вишефункционална стручна установа социјалне заштите и представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити у којој се непосредно и посредно задовољава већина социјално заштитних потреба грађана и њихових породица.

Као корисници социјалне заштите потенцијално се могу јавити сви грађани и породице, који су дежављани Р Србије, али могу бити и страни држављани и лица без држављанства, у складу са Законом и међународним уговорима и то онда када се нађу или су изложени посебним тешкоћама у задовољавању својих основних животних потреба. Права на социјалну заштиту обезбеђују се пружањем услуга социјалне заштите и материјалном подршком. Најважније функције центра су: Непосредно остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, праћење и проучавање социјалних потреба и остваривање заштитне функције Центра као органа старатељства у организовању помоћи и подршке, у овом случају малолетним мигрантима/ избеглицама без пратње .

- социјално-материјална подршка за интеграцију избеглих и ИРЛ као и интеграцију повратника по Споразуму о реадмисији.
- Психосоцијална подршка и рад са децом мигрантима у транзиту, приликом спајања са породицом и њиховом интеграцијом са домицилном децом као и слање у треће земље, или орган старатељства по потреби, након појављивања малолетног мигранта без утврђеног статуса, одређује привременог сатратеља и смешта га у азил.

Црвени крст делује на основу Женевске конвенције, Закона о црвеном крсту, Статута, Стратегије развоја и на основу принципа (Хуманости, непристрасности, неутралности, независности, добровољности, јединства и универзалности). Црвени крст активно учествује у збрињавању и пружању помоћи избеглицама, ИРЛ и повратницима и то

не само хуманитарног карактера већ и организовањем здравствене заштите, помоћи при упису у школе, при запошљавању, социјалне помоћи, спајању породица и др.

Здравствена установа ДЗ општине пружа услуге примарне и секундарне здравствене заштите и специјалистичке услуге. Избегла, ИРЛ и повратници остварују своја права у овој области, као и сви други грађани. Смештај тражиоца азила подразумева обавезан здравствени преглед.

Образовне институције-основне школе, школа за образовање одраслих, кроз своје програмске активности обухватају и пружају могућност избеглим и ИРЛ да стекну одређено образовање и преквалификације.

Национална служба за запошљавање- спроводи различите програме подршке запошљавања незапослених, радно способних који активно траже посао. Избегла, ИРЛ и повратници имају једнаке могућности као и сви други незапослени да користе ове програме.

Невладине организације које имају своје активности на подручју општине, а те активности се односе на хуманитарну помоћ, подизање капацитета избеглих, ИРЛ и повратника, обезбеђивање помоћи у прибављању докумената и правне помоћи, итд. Међу њима најактивније су UNHCR,DRC, ASB, HELP, Intersos, PRAXIS, Балкански центар за миграције, и други.

3. Анализа проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника и миграната у транзиту и тражиоца азила је показала да су њихови главни проблеми следећи:

- **Нерешено стамбено питање.** Овај проблем имају лица која станују у приватном смештају (плаћање закупа и режијских трошкова) и лица која живе у сопственим објектима (неусловни, недовршени објекти).
- и недостатак радних места, условљавају високу незапосленост избеглих и ИРЛ. Већина се бави привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији.
- **Недостатак материјалних средстава.** Изражен је у већем делу избегличке и расељеничке популације а посебно код старачких домаћинстава, самохраних родитеља, породица које имају хроничне и тешко оболеле чланове или децу ометену у развоју.
- **Проблеми правне природе.** Тешкоће око прибављања различитих докумената из државе порекла, права из пензионог и инвалидског осигурања, као и право **Незапосленост.** Генерално висока стопа незапослености у локалној заједници на социјалну и здравствену заштиту.
- **Недовољни и неодговарајући решавање** везано за националне институције и сарадњу Републике Србије са бившим републикама, односно са међународном управом на Косову и Метохији.

Општи закључци анализе:

- Локална заједница и локална самоуправа имају одређене капацитете за бављењем унапређења положаја избеглих, ИРЛ и повратника, као што су људски ресурси, одговарајућа развојна документа, стратешки приступ развоју општине и др.
- Нерешено стамбено питање вишечланих породица и проблеми у располагању имовином у земљама и местима порекла значајно доприносе социјалном сиромаштву и лошем квалитету живота избеглих, ИРЛ и повратника, што је директан проблем локалне заједнице.
- Традиционално висок број избеглица на територији општине у односу на број ИРЛ и повратника.
- Постојање великог броја лица без правног субјективитета „правно невидљива лица“,

то јест лица која нису уписана у матичне књиге на територији Србије, односно лица која су уписана али немају одговарајућа лична документа.

- Пасивност, недовољна самоорганизованост и лоша информисаност самих избеглих и ИРЛ, додатно доприносе њиховом незадовољавајућем положају и релативно ниском нивоу интегрисаности у локалну заједницу.
- Изузетно лош друштвени и економски положај жена популације избеглих и интерно расељених као и лица која су се вратила у Србију у складу са Споразумом о реадмисији.
- Рад са децом, нарочито мигрантима без пратње, подразумева читав сет знања и искуства и захтева додатне ресурсе.
- Лоша и неадекватна образовна структура додатно отежава запошљавање избеглих и расељених лица.
- Неизвесност у даљем развоју мигрантске кризе и непознавање мигрантских рута у будућности отежава адекватно припремање општине да одговори на изазове те врсте.
- Потребно је континуирано радити на јачању толеранције и подизању свести домицилног становништва а у вези са проблемима миграната који су присутни на територији општине општине као и суседних општина.

Препоруке

- Покренути иницијативу за стално стамбено збрињавање на територији локалне заједнице.
- Иницирати покретање расправе у договору са свим релевантним чиниоцима, како би се донаторима предложили услови за аплицирање по програмима који би били прилагођени реалном чињеничном стању на терену.
- Радити на повећању видљивости најугроженијих миграната у локалној заједници
- Умрежавање и ефикаснија сарадња свих релевантних чинилаца за решавање проблема свих категорија миграната
- Умрежавање и ефикаснија сарадња свих структура при управљању мешовитим миграцијама.
- Повећати запосленост преквалификацијом и доквалификацијом избеглица, ИРЛ и повратника за дефицитарна занимања.
- Умрежавање и ефикаснија сарадња локалне самоуправе и свих кључних актера значајних за решавање проблема миграната уз коришћење свих стручних људских ресурса и досадашњег искуства различитих институција и организација;
- Организовати укључивање младих припадника мигрантске популације у што већи број манифестација;
- Обезбедити континуиране едукативне програме и обуке за мигранте, нарочито жене.
- Иницирати сарађу са свим заинтересованим странама на тему јачања капацитета у управљању миграцијама
- Континуирана обука запослених у ЈЛС у циљу управљања мешовитим миграцијама
- Јачање сарадње са Комесаријатом за избеглице и миграције
- Увести родно сензибилну статистику са све мигрантске групе

ПОГЛАВЉЕ 4. Приоритетне циљне групе

Критеријуми Локалног акционог плана за избор приоритетних група међу избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима на територији општине су:

- Видљивост и распрострањеност проблема циљне групе у локалној заједници;
- Бројност циљне групе

- Незапосленост и материјално сиромаштво одређене циљне групе; Степен угрожености циљне групе
- Заинтересованост саме циљне групе за решавање сопствених проблема
- Необухваћеност групе системским мерама подршке (испалих из система друштвеноорганизоване подршке)
- Елиминаторни критеријум: ресурси којима располаже локална самоуправа и бројне потребе које има на својој територији

Приоритетне групе на основу ових критеријума су:

- Избеглице
- Интерно расељена лица
- Повратници по основу споразума о реадмисији
- Тражиоци азила
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса
- Повратници из дијаспоре
- Жртве трговине људима

Најугроженија лица у оквиру предходних приоритетних група:

- Породице чији су чланови тешко или хронично болесна лица, или деца ометена у развоју
- Самохрани родитељи без сталних примања
- Самачка старачка домаћинства без сталних прихода
- Избегла, интерно расељена лица и повратници по споразуму о реадмисији која немају средстава да заврше започету стамбену изградњу;
- Избегла, интерно расељена лица и повратници по споразуму о реадмисији који живе као подстанари и плаћају станарину;
- Вишечлане и вишегенерацијске породице избеглих, интерно расељених и повратника.
- Породице миграната чији су чланови тешко болесни, или имају децу ометену у развоју.
- Малолетно лице, странац, без пратње родитеља или старатеља то јест дете млађе од 18 година које се нашло изван своје земље порекла услед тражења азила, због страха од прогањања или непостојања заштите услед кршења људских права, оружаног сукоба или немира у земљи порекла, жртве трговине људима, ради сексуалног или другог искоришћавања или бекства од сиромаштва у земљи порекла. Малолетна деца без пратње на смештају у Центру
- Незапослена, радно способна избегла, интерно расељена лица и повратници по основу споразума о реадмисији.
- Становници нерегистрованих и непризнатих колективних центара.
- Становници нехигијенских насеља из категорија интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији ромске националности
- Породице миграната у којима је жена носилац домаћинства
- Тражиоци азила на територији општине
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса на територији општине

Правно невидљива лица, лица без правног субјективитета

Лица без правног субјективитета – „правно невидљива лица“, тј. лица која нису уписана у матичне књиге на територији Србије, као и лица која су уписана у матичне књиге, а не поседују одговарајућа лична документа, посебно припадници РАЕ заједнице који живе у неформалним насељима;

Деца из избеглих и интерно расељених породица испала из процеса основношколског образовања узраста од 13 до 18 година;

Интерно расељене жене, припаднице РАЕ заједнице, које живе у неформалним насељима.

Приоритетни проблеми су:

- Нерешено стамбено питање
- Незапосленост
- Здравствени проблеми
- Образовање и интеграција у нови културолошки поредак

ПОГЛАВЉЕ 5. Општи и специфични циљеви

Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од анализе потреба свих наведених категорија миграната на територији општине, а у складу са националним стратешким опредељењима, дефинисан је следећи **општи циљ**:

Јачање капацитета локалне самоуправе за обезбеђивање предуслова за решавање проблема избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, промовисање толеранције према тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса, као и побољшавање социо-материјалног положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији на територији општине Нова Црња решавањем њихових стамбених потреба и подстицањем економског оснаживања.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

1. До краја 2029. године у складу са демографском политиком општине, тј. у циљу ублажавања негативних ефеката одлива становништва, трајно решити стамбено питање за најмање 10 породица избеглих, ИРЛ и повратника, који не живе у својим кућама, или желе да се осамостале откупом најмање 10 одговарајућих сеоских кућа са окућницом и доделом пакета грађевинског материјала за адаптацију предметне сеоске куће.
2. До краја 2029. године трајно решити стамбено питање за најмање 20 породица избеглих, ИРЛ и повратника, кроз доделу пакета грађевинског материјала за извођење радова на властитом стамбеном објекту ради побољшања услова становања или за завршетак започете градње на недовршеном стамбеном објекту.
3. До краја 2029. године у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције и другим

донаторима обезбедити средства за економско оснаживање кроз доходне активности, самозапошљавање за најмање 20 породица избеглица, ИРЛ и повратника и кроз сарадњу са Националном службом за запошљавање, Саветом за запошљавање општине Нова Црња, покрајинским Секретаријатима и невладиним организацијама укључити избеглице, ИРЛ и повратнике у актуелне програме преквалификације, доквалификације, јавних радова и самозапошљавања и тиме им побољшати могућности запошљавања

4. До краја 2029. године омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима
5. До краја 2029. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Нова Црња, креирањем базе података и мреже потенцијалних повратника из дијаспоре ради јачања економског развоја општине.
6. До краја 2029. године повећати ниво свести о проблему трговине људима као облика модерног ропства, организацијом најмање 4 трибине са темом превенције трговине људима намењених најширој јавности и-или државним и невладиним представницима који раде са групама под ризиком.

ПОГЛАВЉЕ 6.Активности

Задаци за реализацију ЛАП-а

Специфични циљ 1 : У периоду 2022. - 2025. откупити најмање 10 сеоских кућа и доделити помоћ у грађевинском материјалу за адаптацију предметне куће за најмање 10 породица							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЈЛС	Остали извори		
1.1 Аплицирањекод Комесаријата и других донатора	7 КД	одобрена средства	потписан уговор са Општином	1.950.000 РСД	17.550.000 РСД	Председник општине, Повереник за избеглице	Комесаријат, НВО и други донатори
1.2. Формирање комисије и израда услова и критеријума за откуп	10 КД	формирана комисија и сачињени услови и критеријуми	решење о формирању комисије и конкурсна док. са условима и критер.			Комисија, Савет , Комесаријат	Донатор
1.3. Расписивање конкурса и прикупљање пријава	до 45 КД	расписан конкурс и прикупљене пријаве	позив за учешће на конкурсе и предате пријаве			Комисија	
1.4.Обилазак сеоске куће којуесу корисници предложили за откуп	30 КД	посећене породице и објекти предложени за откуп	записник са лица места			Комисија	
1.5. Разматрање пријава и Одлука о избору корисника	30 КД	извршен избор корисника домаћинства	записник и одлука			Комисија и Савет за миграције	
1.6.Закључивање уговора о додели домаћинства	7 КД	закључени уговори	потписани уговори			Потписници уговора	
1.7.Свечана додела уговора	7 КД	свечаност, присуство медија	фотографије, новински и ТВ извештаји			Општина Кула	Корисници, Комесаријат, донатори
1.8. Припрема спецификације и спровођење ЈН за испоруку грађ. мат	60 КД	спроведена ЈНМВ и одређен испоручилац грађ. мат.	записник, одлука			Комисија и наручилац	
1.9.Закључивање уговора о додели грађ. мат	7 КД	закључени уговори	потписани уговори			Корисник и други потписник уговора	
1.10.Испорука материјала	30 КД	испоручен грађевински материјал	записник			Комисија и испоручилац	
1.11.Контрола уградње добијеног материјала	20 КД	Извршена контрола уградње	Записник о уградњи			Комисија и испоручилац	
1.12. Извештавање и правдање средстава	Континуирано 10 КД од краја пројекта	извештај и правдање средстава	потврда о наменски утрошеним средствима			Општина Кула	

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 1. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.4, 1. а	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 11 - Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Потциљ 11.1	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 2: У периоду 2023- 2026. додела грађевинског материјала за извођење радова на властитом стамбеном објекту ради побољшања услова становања или завршетак започете градње за најмање 20 корисника							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоупр.	Остали извори		
2.1.Аплицирањекода Комесаријата, НВО и других донатора	7 КД	одобрена средства	потписан уговор са Општином	1.600.000 РСД	14.400.000 РСД	Председник општине, Повереник за избеглице	Комесаријат, НВО и други донатори
2.2. Формирање комисије,израда услова и критер. за расподелу грађ. материјала	15 КД	формирана комисијаи сачињени критеријум и	решење о формирању комисије и конкурсна документација са критеријумима			Комисија, Савет , Комесаријат	Донатор
2.3.Расписивање конкурса и пријављивање	до 45 КД	расписан конкурс и прикупљене пријаве	позив за учешће на конкурс и предате пријаве			Комисија,	
2.4.Обилазак објеката подносилаца захтева	30 КД	посећене породице и обиђени објекти	записник салица места			Комисија	
2.5. Разматрање захтева и одлучивање о избору корисника	30 КД	извршен избор корисника	записник и одлука			Комисија	
2.6. Спровођење јавне набавке за испоруку грађ. мат	60 КД	спроведена ЈНМВ и одабран испоручилац грађ. материјал а	записник, одлука			Комисија и наручилац	
2.7.Закључивање уговора о додели грађ. материјала	7 КД	закључени уговори	потписани уговори			Корисник и други потписник уговора	

2.8. Испорука материјала	150 КД	испоручен грађевински материјал	записник			Комисија и испоручилац	
2.9. Свечана додела	7 КД	свечаност, присуство о медија	фотографије, новински и ТВ извештаји			Општина Кула	Корисници, Комесаријат, донатори
2.10. Контрола уградње добијеног материјала	150 КД	испоручен грађевински материјал	записник			Комисија и испоручилац	
2.11. Извештавање и правдање средстава	Континуирано и 10 КД по крају пројекта	Извештај и правдање средстава	потврда о наменски утрошеним средствима			Општина Кула	

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 2. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.4.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 11 - Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Потциљ 11.1.	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 3: У периоду 2022.- 2025. додела 20 робних помоћи избеглицима, ИРЛ и повратницима за економско оснаживање кроз доходне активности							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоупр.	Остали извори		
3.1. Аплицирање код Комесаријата, НВО и других донатора	7 КД	одобрена средства	потписан уговор са Општином	500.000 РСД	4.500.000 РСД	Председник општине, Повереник за избеглице	Комесаријат, НВО и други донатори
3.2. Формирање комисије, израда услова критеријума за одабир корисника	15 КД	формирана комисија и сачињени критеријуми	решење о формирању комисије и конкурсна документација критеријумима			Комисија, Савет, Комесаријат	Комесаријат
3.3. Расписивање конкурса и пријављивање	до 45 КД	расписан конкурс и прикупљене пријаве	позив за учешће на конкурс и предате пријаве			Комисија	
3.4. Обилазак подносилаца захтева	30 КД	посећене породице	записник са лица места			Комисија	
3.5. Разматрање захтева и одлучивање о избору корисника	30 КД	извршен избор корисника	записник и одлука			Комисија	
3.6. Спровођење јавне набавке за испоруку добара	60 КД	спроведена јавна набавка и одређен испоручилац робе	записник, одлука			Комисија и наручилац	
3.7. Закључивање уговора о додели помоћи	7 КД	закључени уговори	потписани уговори			Корисник и други потписник уговора	
3.8. Испорука робе	150 КД	испоручена роба	записник			Комисија и испоручилац	
3.9. Свечана додела уговора	7 КД	свечаност, присуство медија	фотографије, новински и ТВ извештаји			Јединица локалне самоуправе	Корисници, Комесаријат, донатори
3.10. контрола употребе	150 КД	испоручена роба	записник			Комисија и испоручилац	
4.11. Извештавање	10 КД од краја пројекта и континуирано	Извештај и правдање средстава	потврда о наменском утрошеним средствима			Повереник за избеглице	

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 3. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1.2.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 8 - Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Потциљ 8.3. и 8.6.	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.2. и 10.7.	Циљ 7. - Проучавање и смањивање фактора рањивости у миграцијама
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
	Циљ 18. - Улагање у развој вештина и олакшавање међусобног признавања вештина, квалификација и компетенција
	Циљ 21: Сарадња на олакшавању сигурног и достојанственог повратка и реадмисије, као и одрживе реинтеграције

Специфични циљ 4: До краја 2028. године омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоупр.	Остали извори		
34.1. Аплицирање код Комесаријата, НВО и других донатора	7 КД	одобрена средства	потписан уговор са Општином	500.000 РСД	4.500.000 РСД	Председник општине, Повереник за избеглице	Комесаријат, НВО и други донатори
4.2. Презентација активности и јавно оглашавање путем медија	Континуирана активност	Одржавање презентација и јавност упозната са планираним активностима	Број учесника на одржаним презентацијама, број објава у медијима			Локална самоуправа	Повереништво Савет за миграције КИРС ЦСР НВО

4.3. Формирање Комисије/тима за реализацију пројекта	15 дана	Формирана Комисија / тим	Решење о формирању			Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције КИРС, ЦСР, НВО
4.4. Одабир полазника обуке, просторије и предавача	30 дана	Одабрани учесници, тренери и просторије	Листе присутности, потписани уговори о сарадњи			Комисија / пројектни тим	Повереништво, Савет за миграције КИРС, ЦСР, НВО
4.5. Одржавање округлих столова/семинара /састанака на тему миграната	Континуирана активност	Одржани округли столови/семинари/састанци	Извештаји са округлих столова/семинара /састанака			Комисија / пројектни тим	Повереништво Савет за миграције КИРС ЦСР НВО
4.6. Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирана активност	Јавност упозната са активношћу	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал			Локална самоуправа, пројектни тим	Повереништво

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 4. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 4. Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења Потциљ 4.7.	Циљ 15. - Омогућавање приступа основним услугама за мигранте
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.2. и 10.7.	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
Циљ 16 - Промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима Потциљ 16.1, 16.3, 16.6, 16.6.	Циљ 17. - Елиминисање свих облика дискриминације и промовисање јавног дискурса заснованог на доказима ради обликовања перцепције миграција
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16.	

Специфични циљ 5: До краја 2028. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Нова Црња, креирањем базе података и мреже потенцијалних повратника из дијаспоре ради јачања економског развоја општине.							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоупр.	Остали извори		
1. Успостављање сарадње и трајне комуникације, размена сазнања и информација са Министарством спољних послова и другим релевантним институцијама	Континуирана активност	Остварени контакт и, успостављена сарадња, размењени подаци	Одржани састанци, записници, потписани споразуми о сарадњи	1. Успостављање сарадње и трајне комуникације, размена сазнања и информација са Министарством спољних послова и другим релевантним институцијама		Локална самоуправа, МСП	Повереништво, КИРС, Савет за миграције
2. Формирање тима за спровођење пројеката	15 дана	Формиран тим	Решење о формирању тима	2. Формирање тима за спровођење пројеката		Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције
3. Формулисање начина прикупљања података и креирање базе података	Континуирана активност	Креирана база	Подаци унети у базу	3. Формулисање начина прикупљања података и креирање базе података		Локална самоуправа, пројектни тим	Повереништво, Савет за миграције
4. Успостављање контаката и организовање састанака са заједницама у	Континуирана активност	Успостављене везе, размењене информације и планови,	Извештаји и записници са састанака	4. Успостављање контаката и организо		Локална самоуправа, пројектни тим, припадници дијаспоре	Повереништво, Савет за миграције

иностранству и припадницима дијаспоре		договорена будућа сарадња		вање састанака са заједницама у иностранству и припадницима дијаспоре			
5. Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирано по активности тима	Јавност упозната са активностима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	5. Медијска презентација с циљем промоције пројекта		Локална самоуправа, пројектни тим	Повереништво Савет за миграције

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 5. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 1 - Свет без сиромаштва Потциљ 1. а	Циљ 1. - Прикупљање и коришћење тачних и разврстаних података као основа за политике засноване на доказима
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.16. и 17.18.	Циљ 3. - Пружање тачних и благовремених информација током свих миграционих фаза
	Циљ 19. - Стварање услова за мигранте и заједнице у дијаспори да у потпуности допринесу одрживом развоју у свим државама
	Циљ 23. - Јачање међународне сарадње и глобалних партнерстава за сигурне, уређене и регуларне миграције

Специфични циљ 6: До краја 2028. године повећати ниво свести о проблему трговине људима као облика модерног ропства, организацијом најмање 4 трибине са темом превенције трговине људима намењених најширој јавности и-или државним и невладиним представницима који раде са групама под ризиком.							
Активност	Период реализације	Очекивани резултат	Индикатори	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет локалне самоупр.	Остали извори		
1.Стручно усавршавање и едукација запослених у јавном сектору	Континуирана активност	Обучен кадар	Број спроведених тренинга и обука			Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР, НВО
2.Едукација и информисање предузетника	Континуирана активност	Информисани и едуковани предузетници	Број одржаних састанака, радионица, предавања			Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР, НВО Локални медији
3. Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирана активност	Јавност и предузетници упозната са активностима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал			Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР, НВО Локални медији

Све активности и мере у оквиру специфичног циља 5. доприносе остваривању Циљева одрживог развоја Агенде 2030 и Глобалног компакта за миграције:

↓ Допринос ЦОР Агенда 2030	↓ Веза са Глобалним компактом о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама
Циљ 10 - Смањење неједнакости Потциљ 10.7.	Циљ 2. - Смањивање негативних покретача и структуралних фактора који приморавају људе да напуштају своје државе порекла
Циљ 17 - Партнерством до циља Потциљ 17.9. и 17.16.	Циљ 6. - Олакшавање поштеног и праведног запошљавања и омогућавање услова за достојанствен рад
	Циљ 16. - Оснаживање миграната и друштва да остваре пуну укљученост и друштвену кохезију
	Циљ 23: Јачање међународне сарадње и глобалних партнерстава за сигурне, уређене и регуларне миграције

ПОГЛАВЉЕ 7. Ресурси – Буџет

На основу досадашњег искуства и искуства других локалних самоуправа процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2025 - 2028. године бити укупно потребно око 41.000.000,00 динара.

Детаљан годишњи буџет за сваку годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за ту годину.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих **извора**: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поступајући у складу са донетим Националним стратегијама за смањење сиромаштва, решавање питања избеглих и интерно расељених лица, запошљавања, одрживог развоја, очекује се финансијска подршка ресорних министарстава у реализацији активности ЛАПа.

Овај Локални акциони план ће се, поред осталих намена, користити у сврху представљања општине и привлачења донаторских средстава за реализацију наведених циљева.

ПОГЛАВЉЕ 8. Аранжмани за примену

Аранжмани за примену Локалног акционог плана обухватају **локалне структуре и различите мере и процедуре** које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) **Структуре за управљање процесом примене ЛАПа и**
- 2) **Структуре које су оперативне и примењују ЛАП**

Структуру за управљање процесом примене ЛПА, након његовог усвајања, представљаће *Савет за управљање миграцијама и трајна решења*. Савет за миграције ће, као део свог будућег рада, направити *План управљања применом Локалног плана*.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног акционог плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног акционог плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера - учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРЛ у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног акционог плана;

- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног акционог плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формиран у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки Савета за миграције и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

У општини се процењује да ће носиоци програма, пројеката и активности ЛАПa бити у првом реду следеће институције:

1. Повереништво за избеглице
2. Центар за локални економски развој,
3. Канцеларија за младе
4. Центар за социјални рад – Нова Црња
5. Дом здравља
6. НВО које се баве проблемима миграната
7. Црвени крст

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног акционог плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период припремаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног акционог плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

ПОГЛАВЉЕ 9. Праћење и оцена успешности

➤ **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације):**

да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАПa ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

➤ **Временски оквир:**

Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2023. -2027. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње. Финална евалуација обавиће се на крају 2027. године.

➤ **Предмет мониторинга и евалуације:**

Мониторинги евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.

➤ **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:

1. Обухват различитих категорија миграната новим услугама и мерама;
2. Обухват потреба различитих категорија миграната;
3. Планирање и јачање капацитета јединице локалне самоуправе;
4. Структура корисника/ца услуга и мера програма;
5. Ниво укључености различитих актера у пружање услуга у локалној заједници;
6. Обим финансијских средстава издвојених за услуге мигрантима;
7. Структура финансијских средстава издвојених за услуге мигрантима (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

• **Процесни индикатори** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:

1. Број потписаних протокола о сарадњи са одабраним НВО
2. Број сертификата о завршеној преквалификацији миграната
3. Број закључених уговора о раду
4. Број и врста едукативних радионица и број укључених учесника
5. Број и врста округлих столова и гостовања у локалним медијима на тему подизања свести о потребама мигрантске популације

➤ **Методе и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори), анкете, извештавање и др.

Савет за управљање миграцијама ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана - вршиће мониторинг и евалуацију.

Тим за мониторинг и евалуацију чине представници/це - стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима свих категорија миграната садржаних у овом Локалном акционом плану. Савет ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације ЛАПа.